

on Ön drága
veket,
megveszt és nálunk

nte'
nyvtárban

ni, illetve havi 60 lei
díj helyett

elolvasatja
előfizetve. Tehát es-
mie 1 hónapban és esen-
gért a

csönkönyvtár

net, román, francia és
korlátlan cserélési
készen is) szabadon
tja a világirodalom leg-
reit, a külföldi vagy er-
jobb szellemi, a klas-
alóbb r. meköt A köny-
ök. Nagyrománia min-
póstán továbbítsuk a
0% al redukált pos-
t (kg-ként 4 lei.)
ennek a lapnak, az a
havi 60 lei előfizetési
fizet.

complett katalógus az
nyelven). Ara 25 lei.

csönkönyvtár
olt Jókai-utca) 5 sz.

relésel

sa zsíripiac

csakis én szállítom a
nyáron olvasztott

LIBAZSIRT
ton és postán, saját bő-
FRIEDMANN SAMU
Oradea, Cuza Voda 6

Bel- és külföldi
szabadalmat
kieszközl és érté-
kesít. Vállalja

szabadalmazott
árak forgalombahoz-
zatát. Vass A.
szabadalmi ügyvivő
Cluj, Strada Draga-
lina 120.

SZÖVŐSZÉK, teljes
felszereléssel, kitűnő
karban, olcsón eladó.
Cim a iadóban.

JÓFORGALMU ter-
ményűzet felszerelé-
ssel, beépített ingatl-
nokkal a onnal eladó
esetleg bérbeadó. Öv.
Geigerné Halmeu.

VIDÉKI KÖTSZŐ-
VÖZEMHEZ keres-
sünk agilis fiatalok-
kedelmű vezető. Az
állás azonnal betölte-
d. Eddigi működés
és fizetési igényeket
megjelölő ajánlatokat
„Dispozícióképes” el-
igével a kiadóba kü-
rünk.

5-6 szobás (földszin-
tes lakást keresek a
Wesselyni utcában, cí-
met a kiadóba kérek.

KRÉNYEK
égelők részére is min-
méről pultok KERTÉSZ-
telefon 814. Kivánatra Ár-
et Brassó és vidékére
TES B. asov

Elismert és be-
bizonyíthatólag
a legmegbízható-
több teljes ga-
ranciat nyújt.
Kapható minden
gyógyszertárban
drogériában és
illatszertárban.

XIII EVF. * SZ
Cluj-Kolozs.
július 23 Sz
5690 EV - TAM

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/929

Ramasetter Robert

BUDAPEST

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ARAK:

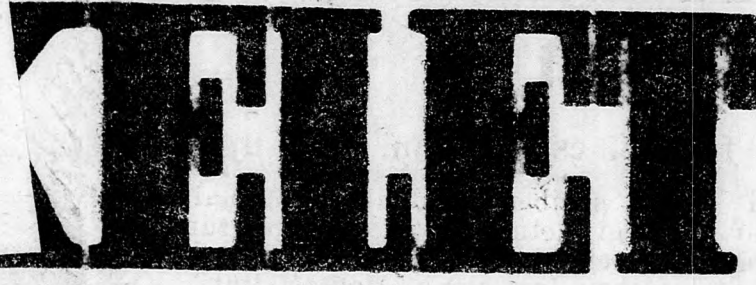
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hónapra . . . . . 110 "

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ARAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek felel.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Repül a nehéz kő...

A belügyi államtitkár párnázott szo-
kájában ötször egymásután dörent el
egy revolver s most az ország legfőbb
pandőre, Anghelescu alminiszter öt seb-
ből végezve vergődik egy kórházi ágyon.
De ez az öt revolvergolyó nemcsak An-
ghelescu alminiszter testi épségét ron-
gálta meg, hanem behasított az ország
közvéleményének lelkiismeretébe is és
letépte a hályogot azoknak a szeméről
is, akik még mindig nem akartak látni.
Mi történt? — kérdi döbrent rémület-
tel mindenki. És ha őszinte választ aka-
runk adni erre a kérdésre, a felelet döb-
benetesebb a kérdésnél is. Hogyan jut-
hattunk el odáig, hogy a belügyminisz-
ter szobájában, hangos nacionalista jel-
szavak hangoztatása közben revolverrel
lövök le azt az embert, akinek a kezére
van bízva az egész ország rendje és nyu-
galma. Itt fekszenek előttünk a távirat-
ok, amelyek elmondják ennek a bűnös
merényletnek minden részletét. Csak né-
hány mondatot ragadunk most ki bé-
lőlük:

... Beza nem volt diák, csak erettség-
gít lett... a három vasgárdista, akik
segédkeztek a merénylet végrehajtásá-
nál, szintén nem voltak diákok... ab-
ból éleik, hogy segélyekért kilétsétek
végig az összes minisztériumokat, e-
ket a segélyeket nyilván a saját céljuk-
ra költötték el, mert nem tudnak elszá-
molni vele... A három áldiák Potârca
földművelésügyi alminiszter ajánlóleve-
lével jutott be Anghelescu kabinetjébe.
Potârca arra kérte az ajánlólevélben
kollegáját, hogy teljesítse a „fiatalok-
nak” segély iránti kérését, mert derék
és megbízható fiúk...

E sebteben egymás mellé illesztett
mondatokból alakul ki annak a szeren-
setlen rendszernek a képe, amely tíz
osztendő óta a szó szoros értelmében
mesterségesen termeli ki a legveszedel-
meesebb atmoszférát. A szélső nationa-
lista szervezetek egyrésze, amelyek kü-
lönösen a fanatizmusra könnyen hajló
fiatalok megszervezésére vetették ma-
gukat, egy különös pszichikai terror ré-
vén olyan pozíciót közdött ki magának,
amely az ország törvényein felül és ki-
vül áll. Minden olyan agitátornak, aki
erőszakos cselekedetekre izgatja a töme-
geket, ha történetesen sovinszajla jel-
szavakkal operál, erkölcsi menedéklevele
volt még akkor is, ha törvényen kívül
helyezte magát. Minden kormány csak
immel-ámmal szállott szembe azokkal
az ugynevezett nacionalista áramlatok-
kal, amelyeknek az volt a kifejezett cél-
juk, hogy a lakosság egyrészeinek élet-
és vagyonbiztonságára támadjanak rá.
Ez termelte ki azt a közhiedelmet, hogy
az állítólagos nacionalista célkitűzések
érdekeiben minden szabad. Hogy szabad
agyonlóni Manciu prefektust, szabad
agyonlóni Palik zsidó diákok, szabad
szembeszállni ügyessel, vizsgálóbíróval,
mert mindezekért legfeljebb néhány hét
vizsgálati fogság jár, majd felmentő ítél-
let, amely után a vádlott, mint „nemzeti
hős”, az ország tapsainak közepette
hagyja el börtönét.

Minden kormány látta, hogy ezek az
ugynevezett nacionalista szervezetek
milyen katasztrófális örvénybe sodorják
az országot és milyen veszélyes gondola-
tok rabjaivá tessék: a fiatalok egy ré-
szét. Még sem volt bátorsága egyetlen
kormánynak sem nyíltan szembeszállni
ezekkel az áramlatokkal és aktív nevelő-
munkával egysúlyozni azt a romboló
hatást, amit a fiatal nemzedék lelkiüle-
tére a megtorlás nélkül maradt „haza-
fiás” büncselekmények tettek. Nem volt
bátorsága ehhez egyetlen kormánynak
sem, mert attól tartottak, hogy a lakos-
ság egy rétegében elveszítik népszerűsé-
güket, ha a nacionalista jelszavak mögé
bujt agitátorokhoz nyulnak. Ehelyett
bátortalanul és féltéken békülékenyebb
hangulatra akarták birni ezeket az ala-

kulatokat és ennek az érdekében attól
sem riadtak vissza, hogy az államkasz-
szát tegyék meg az ugynevezett haza-
fiás célok pénzforrásává. Azt a nagy-
váradi diákkongresszust, amely a bar-
bár nagyváradi és kolozsvári romboló-
sokba fult, az akkori kormány finanszi-
rozta és ugyancsak az akkori kormány
követett el mindent, hogy a rombolók-
nak komolyabban meg ne gyűljék a ba-
juk az igazságszolgáltatással. Amint az
a fent idézett néhány sorból kiderül,
számtalan obskurus egyesületet segélye-
zett a kormány, illetőleg a belügyminis-
térium az adófizetők verejtékes pénzé-
ből, pusztán azért, mert az áldiákok ha-
zafias jelszavakkal puhították meg az
illetékes miniszter szívét és talán éppen
ebből a segélyekből vásárolták meg azt
a revolvért is, amely csaknem kiontotta
Anghelescu alminiszter életét.
Bizonyos olcsó népszerűség kedvéért

sohasem tudtak és sohasem akartak kü-
lönbséget tenni az igazi patrioták és
azok között, akik büncselekményeket kö-
vetnek el és büncselekményekre izgat-
nak, nacionalista jelszavak örve alatt.
Egy különös fétist faragtak a diák el-
nevezésből, amellyel a legfantasztiku-
sabb visszaélések történtek. Mig az igazi
diákok a laboratóriumokban és a
könyvek felett görnyedtek, addig egy
halom áldiák, akik szédületesen mesz-
sze állottak még az első vizsgáktól is,
— bár a legtöbbször már a harmincadik
évéhez közeledtek, — erőszakos cseleke-
detek elkövetésére terrorizálta az egye-
temek legfiatalabb hallgatóit. Ezek az
áldiák, akik az állami menzákon anél-
kül, hogy stúdiumaikkal tördelték volna,
éveken keresztül ették fel az adófizetők
keserves filléreit, koszt, lakás és kü-
lönböző ösztöndíjak képeben — és állító-
lagos diákságuknak szentséges respek-
tust követeltek meg az összes hatóságok-
tól. Diplomához sohasem jutottak, az
egyetlen elhelyezkedési lehetőségük az
agitáció volt és a minisztérium szaka-

datlan pumpolása. Hogy ez a jövedelmi
forrásuk ki ne apadhasson, elviselhetel-
en terror alatt tartották az igazi diá-
kokat s nyomban hazaárulónak kiáltot-
ták ki azt, aki szót mert emelni ellenük.
Ez ezeknek az áldiákoknak adott aján-
lólevelet Potârca alminiszter, hogy vé-
gigkoldulják a minisztériumokat és az
ezek által kitűzött „hazafias” célokra
nyitották meg az összes minisztériumok
titkos alapjaikat. Mennél jobban ked-
veztek az egymás után következő kor-
mányok ezeknek a bűnös áramlatoknak,
annál inkább erősödött meg az agitató-
rokban és a közvéleményben is az a hit,
hogy azt, aki nacionalista jelszavakat ír
a zászlajára, nem kötelezik a törvények.
... Es Beza Gheorghe, az áldiák, a kü-
lönböző állami ösztöndíjak és segélyek
tulajdonosa, rásitotta a revolverét An-
ghelescu alminiszterre.
Ime, elérkeztünk valóban a tizenkette-
dik órához. Videant consules!
... Mert repül a nehéz kő és ki tudja,
hol áll meg, kit hogyan talál meg? ...
(j. f.)

A vasgárdisták országos összeeskü- vésének egyik láncszeme volt a bukaresti merénylet

Bezat azért bocsátották el az Epocát, mert a vasgárdát magasztaló cikket
akart a lapba csempészni. Letartóztatták még két diákok, akiket büncsele-
séggel vádoznak. Anghelescu alminiszter tul van az életveszélyén

A vizsgálóbíró kihallgatásra idézte be Zelea Codreanut

Bucuresti—Bukarest, július 22. (Az
Uj Kelet tudósítójától.) Az egész ország
közvéleménye még mindig a bukaresti
belügyminisztériumban elkövetett aljas
merénylet hatása alatt áll. Pártkülönb-
ségre való tekintet nélkül, az ország
egész lakosságából mély felháborodást
váltott ki a bukaresti merénylet és
egyöntetűen nyilatkozik meg az a ki-
vánság, hogy a kormány erélyes kézzel
csapjon rá azokra a szervezetre, ame-
lyek a tegnapi merénylet értelmi szer-
zőinek tekinthetők. A bukaresti sajtó
felháborodott hangú cikkeiben követeli,
hogy a legpéldásabb büntető szank-
ciókat alkalmazzák mindazokkal szem-
ben, akik valamilyen kapcsolatba hoz-
hatók a merénylettel.
Az Anghelescu belügyi alminiszter
ellen elkövetett revolvermerényletről
bukaresti tudósítónk az alábbi új rész-
leteket közli:

Megoperálták Anghelescu
alminisztert

Ma délelőtt tíz órakor a Brancove-
neni kórház operációs termébe vitték
Anghelescu alminisztert, akit dr. Go-
moiu professzor operált meg nejjének,
szintén sebészorvosnak, segédletével. A
beteg kérte, hogy ne narkotizálják
kloroformmal és csak helyi érzéktele-
nítéssel történjék a műtét. Így is tört-
ént. Az előző hírekkel ellentétben a
jobb mellizomban megrekedt golyót
hamarosan kivették. Megállapították,
hogy ez a seb nem veszedelmes és az
egyetlen súlyos seb a miniszter jobb
karján van, ahol a golyó átfurta az
ütőeret is.
Műtét után a beteg rosszul érezte
magát, injekciót kapott és nehezen el-
aludt. Egyelőre nem engednek be hozzá
senkit.

Az egész országra kiterjesz-
tik a nyomozást

Mint kiderült, Bezat azért bocsátot-
ták el az Epocától, mert a vasgárdát

magasztaló cikket akart a lapba be-
csempészni.

Stănescu vizsgálóbíró a nyomozást
kiterjeszti az egész országra, mert mind
inkább kialakul az a vélemény, hogy
az ország számos részére kiterjedő ös-
zeesküvés egyik láncszeme volt a me-
rénylet. A vizsgálóbíró ezt erre a felte-
vére a vizsgálatnak ama megállapí-
tása is vezeti, hogy Beza meg akarta
ölni Sterét, noha Sterének Uj-Dobrud-
za agrárproblémáihhoz semmi köze
nincs.

Ma egyébként letartóztatták Beza
lakótársát, Zamra diákok és egy Fundu
nevi egyetemi hallgatót, akik ellen
szintén gyanúok merültek fel. A
merénylet állításával szemben, hogy
egyedül követte el tettét és arról senki
sem tudott, mindinkább bizonyosnak
látszik, hogy Beza egy szervezett társa-

ság béréncé.

Baicu és Gurănescu diákok kihallga-
tása állandóan folyik és büncsele-
gükre a vizsgálat már eddig is számos
bizonyítékot produkált.

Kihallgatták Zelea Codreanut

Beza egyébként ma reggeli kihallga-
tása alkalmával sem akarta megmon-
dani, honnan szerezte a revolvért.

A vizsgálóbíró mára beidézte Zelea
Codreanu Corneliut, akinek a kihallga-
tása bizonyos tényköriemények tisztá-
zására vált szükségessé.

Az ügyészség letartóztatási indítvá-
nya szerint Beza engedély nélkül hasz-
nált revolverrel hatszor lött az alminis-
terre, négy golyót talált, kettőt célt té-
vesztett. Egyik golyót a terem falában
megtaláltak és a corpus delictikhez csa-
tották. A letartóztatás fölött az ilfovi
törvényszék vádtaácsa fog dönteni.

Az Epoca a halálbüntetés visszaállítását követeli a merényletök elriasztására

Grigore Filipescu, az Epoca szerkesz-
tője, aki egyben a Vlad Tepeș liga elnö-
ke is, lapjának mai számában igen érde-
kes cikket ír a merénylettel kapcsolat-
ban.

Mindenekelőtt hivatkozik egy három
hétlettel ezelőtti irt cikkére, amelynek címe
volt: „Van egy királyunk és szükségünk
lenne egy kormányra” és sajnálattal
konstatálja, hogy az abban foglalt meg-
állapítások már olyan hamar beteljesed-
tek. Ezelőtt másfél évvel tett esküt Ma-
niu kormánya és azóta minden vonalon
az anarchia lett urrá. De nem is lehet
ezen esodálkozni. Ahol a kormány kebe-
lében a bolsevizmus honol, ott egészen
természetes, hogy az országban anarchia
van. A merénylet fiatalember ezelőtt né-
hány nappal lapunk hasábjain magasz-
taló cikket akart írni a vasgárdáról, er-
re eltávolítottam őt szerkesztőségünk-
ből. De nem ez a fontos, beszéljünk nyil-

tan: Minden gyilkos merénylet lealaco-
nyító és megbélyegezendő, de az eddig
tanúsított türelem valóságos forradal-
masit. A Dnyeszterentuli eszközök meg-
honosodása nem véletlen. Ha törvé-
nyeink nem eléggé szigorúak, akkor tes-
sék szigorubb törvényeket alkotni, ha a
bírák nem mernek ítélni, tessék őket
elküldeni és kicsereálni. Ha élethosszig-
lan tartó büntetés nem elég szigorú, ak-
kor tessék bevezetni a halálbüntetést!
Olaszországban a Mussolini elleni me-
rényletek azóta szüntek meg, hogy visz-
szaállították a halálbüntetést. A leg-
több ember csak akkor vállalkozik ilyen
merényletekre, ha élete nem forog ve-
szélyben.

A mai atmoszféra igen viharos. Nem
lehet az országot ilyen erélytelenül ve-
zetni, mert akkor minden szétzúlik.
Vagy észretér a kormány a 11-ik órá-
ban, vagy el kell hagynia helyét.

IRÓK ES IRÁSOK

Viddujim

Dr. I. L. Landau johannesburgi főrabbi és egyetemi tanár új műve

Tagadhatatlan, hogy a zsidó államiság megszűnése után a szétszórt zsidó nép hitközségekbe tömörülve tartotta fenn magát a mai napig. A hitközség intézménye tehát oly keretnek bizonyult, amely a zsidóságnak fennmaradását immár hosszabb ideig volt képes biztosítani, mint a zsidó állam maga. A hitközség — noha neve szerint csupán a vallási életnek kellett volna hogy lehetőséget nyújtson — keretein belül mégis fejlődési lehetőséget talált a zsidó kultúra és művészet is, nemkülönben a karitatív működés és a héber nyelv is. Régebbi időkben — sőt sok helyütt ma is — polgári perekben is a hitközség rabbija döntött, a zsidó törvények szerint.

A hitközségbe mentette tehát át a zsidó nép mindazt, amit az elvesztett államiságból a galutba átmenthetett, hogy itt a megkezdett nemzeti életét folytathassa mindaddig, amíg ismét önálló állami életet élhet Palesztinában.

A hitközség szellemi irányítója mindig a rabbi volt: a zsidóságot ismerő és a zsidó életet megvalósító száz százalékos zsidó. A rabbi és a hitközség vezetősége között rendszeresen teljes egyetértés volt, mert hiszen közös tradíció képezte kiindulási pontjukat, képzettségük is — ha nem is egyenlő, de — egyirányú volt, céljuk is azonos volt: a zsidó élet folytonosságának biztosítása. Külső behatások nem nagyon verhetek éket a hitközség vezető tényezői közé, mert a gettó falai exkluzív életre készítettek a zsidóságot. Így a régi zsidóságnak nem voltak megoldhatatlan problémái. Az egész zsidóságnak az egységes Sulehan Aruch képezte az alapját.

Ellenben teljesen új feladatok elé állította a zsidóság fennmaradásáért aggódókat a zsidók egyenjogúsítása és a gettófalak lerombolása. A francia forradalom óta a nemzsidó élet és kultúra egyre mélyebbre és mélyebbre hatol a zsidó tömegek közé és a győzelemért élet-halálharcot vív a zsidó élettel és kultúrával. E harc kimenetelétől függ a zsidóság fennmaradása.

A kilátások helyenként és időnként váltakoznak. Ritka esetekben úgy látszik, hogy a két kultúra egymást kiengesztelje, egymás mellett is megférhet. De ezen békés kulturális kétlét-karác által is és a két kultúra közötti harc által is a zsidó egyedek lelke ezer meg ezer válfajra differenciálódott, úgy hogy a régi értelemben vett egységes világnevezetű zsidóságról ritka esetben lehet csak szó.

Ma minden egyed zsidóságát három tényező determinálja: 1. Mit örökölt az illető elődeinek zsidóságából? 2. Mit sajátított el a zsidóságból az illető maga? 3. Mily mértékben hatott az illetőre a nemzsidó élet és kultúra?

Már ebből is látható, hogy alig található akár csak két egyén, akinek ezen tényezők egy és ugyanazon eredetű eredményezték volna. Azért állítják, hogy ma minden zsidónak megvan a maga saját Sulehan Aruchja. És innen azon sok és áldatlan — de az említett adottságoknál fogva csaknem szükségszerű — egyenlenség rabbik és rabbik, rabbik és hitközségek, sőt a hitközség egyes tagjai között is.

A főkérdés tehát az, hogy miképp tartható fenn a galutban a zsidó élet és a zsidó kultúra a nemzsidó élet és kultúra hatalmas nyomása mellett?

Ezen főkérdésből ágaznak el aztán azon számtalan problémák, amelyek a hitközségi életben mint beteges szimptomák mutatkoznak.

A hitközségek ilyen problémáival foglalkozik dr. I. L. Landau johannesburgi (Dél-Afrika) főrabbi — aki egyáltalán kiváló héber költő, író és az ottani egyetemnek tanára — „Viddujim” című, legutóbbi, immár 13. héber nyelvű kitűnő művében, amely a bécsi „Menorah” gyönyörű kiadásában jelent meg.

„Viddujim” szó vallomásokot jelent. A mű ugyanis két rabbi vallomását foglalja magában. Az egyik egy polóniai, konzervatív hitközségben működik és az ottani tarthatatlan hitközségi viszonyok miatt inkább egy nyugat-európai hitközségbe szeretne jutni, a másik — szerzőnk — viszont a nyugat-európai, modern hitközségek visszasszárga-ira és az ott való működés meddőségére figyelmezteti elkeseredett kártársát. Közben — husz levél keretében —

élénk színben tárulnak fel a mai hitközségi életnek számos beteges tünete, amelyeket szerzőnk fölötté ügyes alaktásban fest elénk. Megszólaltatja korának számos hírességét: dr. Güdemann, Schwartz bécsi rektort, Gartert, Herzlt, Nordaut, akiket a szerző személyesen ismert, de ép úgy ismeri a galicai, magyar, német, angol és amerikai zsidóságot is.

A nagyműveltségű délafrikai szerző az ortodox zsidósággal szimpatizál, sőt a chászidokkal is. Noha utóbbiak a rabbi privát életét is kikezdi, sőt ciciszálalait is megvizsgálják. De Landau nem fél kémkedéseiktől, mert azt tartja, hogy kitűnő szimatjuk van, de csak ott érvényesítik, ahol csakugyan büzlük valami a vallásosság dolgában.

Sokkal nagyobb bűnök terhelik az u. n. modern zsidóságot. Számos zsidó író és kutató nagyot alkotott a héber nyelvészet, történelemkutatás és exegézis körül, de koruk érzékletlen és hálátlan volt velük szemben. A híres S. D. Luzattó egy bizonyos időben könyörödmányokra szorult, M. L. Letterisz pedig öregségére — korának nagy szégyenére — koldulni volt kénytelen. A konzervatív zsidókat nem érdekelték ezen tudósok, de miért maradt érzékletlen a modern zsidóság? Ez az oka annak, hogy oly nagy kutatók, mint Kaiserling, Jellinek, Sachs, Geiger, Gretz stb. nem igyekeztek gyermekeiket úgy nevelni, hogy azok is a zsidó tudományoknak éljenek.

A modern zsidó ifjúság minden új eszmére kapható, sőt ezekért áldozatokra is képes. De miért nem képes áldozatokra, amidőn őseinek hitéről van szó? Mert látja, hogy a modern istentisztelet tele van szép külsőségekkel, sok képmutatással, de hiányzik a komoly meggyőződés. Egyszer azt kérde a szerző az öregektől: Mi a véleményetek a templomról? Semmi — volt a felelet. „Mi már rég nem imádkozunk, de kell a templom az ifjúság miatt, nehogy teljesen eltávolodjanak a zsidóságtól”. Mások viszont az ifjúságtól kérde: Mi a véleményetek a templomról? Kár a pénzért, amelyen apáink építették — felelték a fiuk. Hát akkor miért jöttök ide mégis imádkozni? — kérde a rabbi. A szüleink kedvéért, akik ezt időről időre kívánják, de tudjuk, hogy képmutatás az egész — mondták a fiuk. Az apák a fiuk kedvéért, a fiuk pedig az apák kedvéért, de egyikük sem meggyőződésből, a zsidó hit kedvéért.

Morális betegsége valló szimptomá azon eset, amidőn az apa még teljes szigorral betartja a zsidó kötelezettségeket: naponta imádkozik, szombaton bezárja az üzletét, sőt estéknél még a Talmuddal is foglalkozik, ellenben hallgatagon elnézi, hogy felesége és gyermekei labball tiporják azt, amit ő szentnek tart. Az apa eme türelmessége morális sülyedésre vall. Az ilyen családban a zsidóság agonizál.

A régi hitközségekben a morál dominált. Vezérszerephez csak az juthatott, aki vallás-erkölcsi ügyekhez értett és eszerint élt. Ezt követelte a morál. Nem lehet karmester, akinek nincs zenei tudása és hallása. Ma az kerül a hitközség élére, aki gazdagságával elkápráztatja a tömegek szemét. Dél-Afrikában egy oly egyént választottak egy hitközség élére, akinek egész családja már kikeresztelkedett. Sajnálattal állapítja meg Landau, hogy a hitközségek morális érzéke sülyedt.

Helytelen volt azok irányja, akik tudományos kutatással bizonyították, hogy egyes zsidó szokásoknak nincsen törvényes alapjuk és így a zsidóságot, elsősorban az istentiszteletet ugrásszerűen reformálták. Ezen újítások veszedelmese, mert nem a természetes élet fokozatos fejlődése hozta azokat létre; nem a zsidó néplélekből indultak ki, tehát nem is felelték meg a zsidó gúnusznak. Ma ez már világosan látható. Nem a vallás kereteit kell tehát megreformálni, hanem a régi vallási és nemzeti érzést kell új életre kelteni és azokkal a meglévő kereteket kitölteni. Ily szemszögből nézve a dolgokat, a konzervatív zsidóság különválása, a reformmozgalom idején, történeti szükségzerűség volt és nem egyes fanati-

Szabad ég alatt! Szabad levegő! És napsütés!

ÉS HOZZA **NIVEA-CRÈME**

Az egészséges bőrt ad és szépen barnított kinézet. Még beborult égnél is, mert szélénél és levegőnél is barnul a test. De szívesen kell testének lennie, hogy ha Ön a nap sugarainak közvetlenül kiteszi, azonban azelőtt Nivea-Crémrel bedörzsölje! Ön csökkenti ezáltal a fájdalmas napsütés veszélyét. Nivea Crém az egyedüli bőrcrém, amely Eucerintet tartalmaz, és ezen alapul a hatása.

Dobozokban Let: 16.-, 33.-, 72.- Tubusokban tiszta ónból: Let: 30.-, 45.-
Emil Ziegler, Braşov-Brasso, Vasut-uca 43

kusok műve. A szakadás a hitközségekben csak akkor jött létre, amidőn az a szivekben már rég megvolt.

Szerzőnk utolsó levele Herzl Tivadar-ról szól, akinek ő már akkor volt hűséges munkatársa, amidőn a cionizmus még embrió korát élte Bécsben. Még ma is a legnagyobb csodálattal tekint Herzlre, akinek nagysága előtt ma már mindenki meghajol, aki azonban senki előtt nem hajtott térdet. Midőn Herzl a pápa előtt megjelent, kérte és figyelmeztette őt keresztény protektora, aki neki az audienciát kieszközölte, hogy jövet és menet a pápának — előírás szerint — kezét csókoljon. Herzl nem tette.

Landau nagyon éles szemmel látja meg és költői tollal festi le 315 oldalas művében a hitközségek bajait és válságos helyzetét. Meglátja az igazságot minden oldalon és van elég bátorsága, hogy azt nyitlan meg is mondja. De amidőn a terápiára tér át, úgy látszik, mintha gyengébb volna, mint a bajok megállapításában. Lehet, hogy erre művének beigért második részében akar részletesebben rátérni.

Szerinte elsősorban ki kell építeni a zsidó iskolahálózatot az óvodától az egyetemig. Ezen iskolákban oly tansze-

mélyzetnek kell működnie, amely képes egy hamisítatlan zsidó vallási és nemzeti atmoszférát teremteni. Landau jól meglátta, hogy a zsidó iskola egymagában nem érhet célt, otthoni zsidó miliő nélkül, azért feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a szülők legalább gyermekeik szemelátára ne vétsenek a zsidó tradíciók ellen.

Mi hozzátéhetjük, hogy mindez talán csak akkor fog bekövetkezni, amidőn az asszimilált zsidóság meggyőződik arról, hogy az asszimiláció irányja csődöt mondott, mert a zsidókérdést nem volt képes megoldani. Meggyőződik arról is, hogy az ifjúság ideál nélkül nem nőhet fel és hogy a zsidó nemzeti érzés az, ami a mai zsidó ifjúságnak természetes és nemes tartalmat nyújthat, mert ez a mai kor felfogásának is megfelelő és így nem kénytelen az ifjúság az ár ellen uszni. A zsidó nemzeti eszmével való komoly és mélyreható foglalkozás pedig okvetlen kell, hogy a régi tradicionális zsidósághoz vezessen vissza.

Hogy ez nem történhetik meg néhány év vagy néhány évtized alatt, az csak természetes. Hiszen a mai elzsidótlanosodáshoz is kb két évszázad kellett, hogy elérjünk. Pedig idefelé, lefelé, könnyebb volt az út.

Fleischer Lipót

Az Interparlamentáris Unió tegnapi ülésén Loebe, a német parlament elnöke, a parlamentárizmus válságáról tartott előadást

London, július 22. Az interparlamentáris unió konferenciájának ülésén Loebe, a német birodalmi gyűlés elnöke, a parlamentáris rendszer válságáról tartott előadást. Kiemelte, hogy a válság nem szorítkozik kizárólag Németországra, mert ma már mondhatni világjelenség. Loebe szerint ennek okai a nép széles rétegeinek bekerülése a törvényhozó testületekbe s ezzel a parlamenti feladatok állandó kiszélesülése.

Hangoztatta annak szükségességét, hogy a parlamenti rendszerben át kell térni a decentralizációra és a plénum-

ban csak a legfontosabb kérdéseket szabad tárgyalni. Loebe kijelentette, hogy meggyőződése szerint a diktatúra nem pótolhatja a parlamentárizmust s éppen ezért a rendszer kiépítésére kell törekedni.

London, július 22. A király ma a Buckingham-palotában fogadta az interparlamentáris unió konferenciájának delegátusait, akiket a southerlandi herceg egyenként mutatott be az uralkodónak. A konferencia mai ülésén Renaudel előadó a parlamenti rendszerekről tett jelentést.

Egy bácsi gazda bestiális kegyetlenséggel vert agyon egy parasztleányt, akit gyümölcslopáson kapott

Cluj-Kolozsvár, július 22. A kolozsvári ügyészséghez a közeli Bács községből halálos párviadal híre érkezett. A bácsi esendőrség jelentése szerint a hallálal végződő esemény a következőképpen történt: Trif János bácsi gazdálkodó földjéről az utóbbi napokban egymásután történtek a lopások. Nap-nap után egyre fogyott az erő termés, kukorica és gyümölcs. Hogy utána járjon, kik a tettesek, tegnap délután a gazda elrejtőzött földjének egy kiemelkedő dombja mögé s várta a tolvajokat, hogy rajtuk üssön. A késő esti órákban tényleg megjelentek a tettesek, három fiatal legény személyében, akik kosarakkal felszerelve, dészálni kezdték a kukoricát és a gyümölcsfákat.

Trif Jánost előlöttötte a düh, mikor munkájának eredményét ilyenképpen lopni látta. Felemelte a magával hozott sulyos, vasból készült pásztorbot és kiugrott rejtékéből. A három legény ijedten futásnak eredt. Kettő gyorsabban lábú volt és idejében elillant, a harmadik azonban nem tudott olyan gyorsan futni és így hátrama-

radt. A gazda rávetette magát. Dulakodni kezdtek. A legény, hogy a hatalmas erejű és termetű Trif János ellen sikert érjen, előlántotta hosszú zsebkését és többször ellenfele karjába szurt. A gazda, mikor a szurások érték, teljesen elvesztette önuralmát, megragadta a hatalmas botot és többször egymásután, teljes erejével, való, majd derékon vágta ellenfelét. Az ütéseinek eredménye lett, a legény vérezve és jajgatva a földre rogyott.

Trifben ekkor már az állat dolgozott. Rátérdelt az ájult emberre és vasbotjával addig ütötte, míg az szétment koponyával ki nem szenvedett. Ekkor észretért és megborzadva véres tétőtől, a esendőrségre sietett és jelentette az esetet.

A bácsi esendőrség a mai nap folyamán jelentette a dolgot a kolozsvári ügyészségnek. Az ügyészség tisztviselői kiszállva a helyszínre, rekonstruáltak a véres verekedést és megállapították, hogy a halott legény Permes Perenceel azonos. A gazdát az ügyészségi fogházba kísérték.

Va
A va
ülésük

A szig
minisz
Kisenc

Buenresti-Bu
Uj Kelet tudósít
re világosabban
mozó hatóságok
belügyi alminisz
rénylet képe. K
merényletet Zele
tái készítettek
rudzsi törvénye
kitervelt üriügy
mögött lényegéb
dott meg, hogy e
azokat, akik az
galma fölött vol
Az eddigi kihall
lat első eredmén
pitást nyert, ho
cut, hanem Va
nizstert is el ak
vasgárdisták. S
szertint az orszá
maiban is hason
tettek elő. A viz
ban folyik. Azok
ban, ahol a vasg
működtek, házku
ranca és ezerszár
tó hangu rópirá
tartottak Galacl
ban, Kisenevben
ahol néhány nap
diák közreműköd
alakították a va
ját.

Vasár
a mér

Az Adeverval s
tetlen az, hogy a
nem volt inform
a kormány egyik
tartása fölött or
Stirbey Voda ucc
rényletet megelő
tottak, amelyen G
vett. Ezen a gyű
merénylet tervét
sát a legapróbb
ták. A sziguranca
az értekezletről,
csak a merénylet
tek napvilágra.

A legjellemzőbb
Vajda belügymin
rénylet elkövetés
pescuval, az Epoc
tővevel beszélgete
hogy a legutóbbi
ják és véleménye
nem képviseli a
tekintélyét a rend
Vajda Sándor
Filipescuak, hog
ciót szervezik, fi
politikásdit játsza
lom mélyen komo
Erre egy óra m
rénylet.

Bez
zón

Néhány hónap
táknak egy csopo
városban az Ade
akiket súlyosan
nok élén ugyanaz
most Anghelescu
len a merényletet
retes, a Beza ki
kervényt nyújtot
amelyben anyagi
beszarabiai kultu
rét Potárea föld
ter ajánló levele
Potárcanál jelen
gárdisták felkere
igazságügyminisz
nian kabinetfőnök
dezte az egyiktől
— Gorjmegevi
— Melyik falu
A diák megnev
a kabinetfőnök ki
ból a faluból val
kérvényezőre. Ez
és a következőket
— Már régen e
luból.
A kabinetfőnök

Vaida ellen is merényletet terveztek a vasgárdisták

A vasgárdisták vasárnap este tartott titkos ülésükön határozták el az Angheliescu alminiszter elleni merényletet

A sziguranca semmit sem tudott a vasgárdisták merénylettervéről. Vaida belügyminiszter nevetett, amikor Grigore Filipescu felhívta figyelmét a veszedelemre. Kisenevben, Jasiban Galacón, Focsaniban és Kolozsváron házkutatásokat tartottak

Bucaresti—Bukarest, július 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Most már egyre világosabban bontakozik ki a nyomozó hatóságok előtt az Angheliescu belügyi alminiszter ellen elkövetett merénylet képe. Kétségtelen az, hogy a merényletet Zelea Codreanu vasgárdistái készítették elő és hogy az újdorudszai törvényre való hivatkozás előre kitértelt ürügy volt csupán, amely mögött lényegében az a szándék húzódott meg, hogy eltegyék láb alól mind azokat, akik az ország rendje és nyugalma fölött voltak hivatva őrködni. Az eddigi kihallgatásokból és a vizsgálat első eredményéből már is megállapítható, hogy nemcsak Angheliescun, hanem Vaida Sándor belügyi minisztert is el akarták tenni láb alól a vasgárdisták. Sőt, a legújabb adatok szerint az ország egyes vidéki centrumaiban is hasonló merényleteket készítettek elő. A vizsgálat az egész országban folyik. Azokban a regáti városokban, ahol a vasgárdának egyes szejekciói működtek, házkutatást tartott a sziguranca és ezerszámra kobozta el a gyűjtőhangu rópiratokat. Így házkutatást tartottak Galacban, Jasiban, Focsaniban, Kisenevben, sőt Kolozsváron is, ahol néhány nappal ezelőtt négy jasi diák közreműködésével ugyancsak megalkották a vasgárda itteni szejekcióját.

Vasárnap este beszélték meg a merénylet tervét

Az Adeverul szerint teljesen érthetetlen az, hogy a belügyminisztérium nem volt informálva arról, mi készül a kormány egyik éppen a rend fenntartása fölött őrködő tagja ellen. A Stirbey Voda uca egyik házában a merényletet megelőző éjszaka gyűlést tartottak, amelyen Gheorghe Beza is részt vett. Ezen a gyűlésen beszélték meg a merénylet tervét és annak végrehajtását a legapróbb részletekig kidolgozták. A sziguranca mit sem tudott arról az értekezletről, amelynek részletei csak a merénylet elkövetése után kerültek napvilágra.

Vajda nevet...

A legjellemzőbb a történetekre az, hogy Vajda belügyminiszter egy órával a merénylet elkövetése előtt, Grigore Filipescuval, az Epoca című lap főszerkesztőjével beszélgetett. Filipescu kifejtette, hogy a legutóbbi agitációk igen aggasztják és véleménye szerint a kormány nem képviseli a kellő eréllyel az állam tekintélyét a rendzavarókkal szemben.

Vajda Sándor mosolyogva válaszolta Filipescunak, hogy azok, akik az agitációt szervezik, fiatal gyermekek, akik politikáidit játszanak és az egész mozgalom mélyen komolytalan.

Erre egy óra múlva megtörtént a merénylet.

Beza már szerepelt a közönség előtt

Néhány hónappal ezelőtt a vasgárdistáknak egy csoportja megtámadta a fővárosban az Adeverul két munkatársát, akiket súlyosan inzultáltak. A huligánok élén ugyanaz a Beza állott, aki most Angheliescu belügyi alminiszter ellen a merényletet elkövette. Mint ismeretes, a Beza kíséretében lévő diákok kérést nyújtottak be Angheliescunak, amelyben anyagi támogatást kérnek a beszárabiai kulturpropagandához. A kérést Potărea földművelésügyi alminiszter ajánló levele támogatta. Mielőtt még Potăreanál jelentkeztek volna, a vasgárdisták felkeresték lakásán Junian igazságügyminisztert. A diákokat Junian kabinetfőnöke fogadta, aki megkérdezte az egyiktől, hogy hová való?

— Gorgimegyei — hangzott a válasz.
— Melyik faluból?
A diák megnevezett egy falut, mire a kabinetfőnök kijelentette, hogy ő is abból a faluból való, de nem emlékszik a kérvényezőre. Ez nem zavartatta magát és a következőket válaszolta:
— Már régen elköltöztem abból a faluból.
A kabinetfőnök ezek után közölte Ju-

niannal a jövevények kérését, mire az igazságügyminiszter kijelentette, hogyják őt békén, ő ilyen kérdésekbe nem avatkozik bele.

Egy szemtanú elbeszélése a merényletről

Vasile Bidu, bukaresti kereskedő a következőképpen adja elő a történeteket:

— Audienciát kértem a belügyminisztériumban Vajda minisztertől. Az előszobában várakoztam, midőn egyszerre csak lövések zaja hatolt ki Angheliescu alminiszter kabinetjéből. Az ajtóhoz rohantam, de be volt zárva. A kilincset belülről tartotta valaki. Végül is sikerült kinyitnom az ajtót, amelyen egy magas fiatalember ugrott ki. Ráugrottam és visszatartottam egy pillanatra, de láttam, hogy ez nem lehet az igazi merénylő. Az ajtó nyitva maradt és én bepillantottam a szobába. Láttam, hogy egy másik fiatalember birkózik a miniszterrel. Rárohantam erre a fiatalemberre, a földre tepertem, levettem róla nadrágszíjait és hátrakötöttem erősen kezeit. A miniszter a szoba közepén állott. Néhány ingadozó lépést tett, majd lehajolt és egy széleskaliberű revolvert emelt fel a földről. Mindez villámgyor-

san történt. Ebben a pillanatban lépett be a szobába Soreni dr. kabinetfőnök, aki karjaiba fogta az ájultan összeeső Angheliescun.

Angheliescu alminiszter a következőképpen mesélte el a bekötözése után a merénylet történetét:

Angheliescu alminiszter agyonakarta löni a merénylőt

Három fiatalember állított be a szobámba. Kezet nyújtottam nekik. Kettőn elfogadták, a harmadik elbujt. Ez volt Beza. Semmit sem gyanítottam. Egy kérést nyújtottak át nekem és egy Potăreanól származó ajánlólevelet. Mig a levelet olvastam, Beza revolvert rántott elő és rámlott. Levettem telefonom kagylóját és fejéhez vágtam. Ez folytatta a lövöldözést, mire rárohantam és torkon ragadtam. Kicsavartam a fegyvert a kezéből.

A belügyi alminiszternek még volt annyi ereje, hogy kivegye a revolvert támadója kezéből. Sőt ráfogta Bezára, ám ebben a pillanatban belépett szobájába Soreni kabinetfőnök, aki lefogta

a merénylő karjait. Angheliescu erre leengedte karját. Nem akart a harképtelessé tenni merénylőre löni.

„Megesküdtünk a kapitánynak, hogy kürtjük a zsidókat

Megirtuk, hogy Jasiban naponként ismétlődnek meg a zsidóverések a város egyes pontjain. Néhány ilyen harcias fiatalember a rendőrség elfogott. Kihallgatásuk alkalmával az egyik a következőket mondotta:

— Megvertük a zsidókat, mert megesküdtünk a mi kapitánynknak, Zelea Codreanunak, hogy kürtjük őket.

Arra a kérdésre, hogy miből él, azt válaszolta, hogy Zelea Codreanutól kap pénzt. Ugy a jasi gárdisták, mint Beza és társai szoros összeköttetésben állottak Zelea Codreanuvál.

Beza összeköttetésben állott az összes antiszemita szervezetekkel

Tegnap este kihallgatták Manu és Budiceanu újságírókat, az Epoca szerkesztőit, akik néhány felvilágosítást adtak a merénylőről. Elmondották, hogy Beza egzáltalt természetű fiatalember, aki állandóan azon törte a fejét, hogyan tehetne ő valami „nagy dolgot” a nemzeti ügyért. Manu kijelentette még, hogy Beza több antiszemita szervezettel állt összeköttetésben. Vintila Ionescu szigurancavezérfelügyelő és Cristescu országos rendőrigazgató az egész éjszaka folyamán folytatták a nyomozást és a kihallgatásokat. A Beza lakásán tartott házkutatás alkalmával íróasztalán egy papírlapra irt mementót találtak. A mementóban többek között azt írja Beza, hogy önmagát fogja halálra ítélni, ha nem sikerül az Angheliescu elleni merénylet.

Az antiszemita excesszusok miatt, jelentékenyen estek Londonban a román járadék papírok

Bucaresti—Bukarest, július 22. Az Adeverul londoni magánjelentése szerint a román járadékpapírok a legutóbbi napokban jelentékenyen estek. Egyik bukaresti bankház táviratilag érdeklődött Londonban, mi az oka az értékek esésének, mire a következő távira-

ti választ kapta: Nagyon nehéz az okokat precizirozni, de nagyon valószínű, hogy az antiszemita excesszusok gyaroláltak kellemetlen hatást az angol közvéleményre.

Az Adeverul hiradása óriási feltűnést keltett a főváros politikai és gazdasági

körében is, annál is inkább, mert nem az leső jelentés arról, hogy az antiszemita excesszusok, milyen kellemetlen impressziót keltek a külföldön. Az ország gazdasági körei remélik, hogy ha egyébert nem, az ország hitele érdekében fogja vaskézrel biztosítani a rendet.

Kigyulladt a kolozsvári postapalota és a tűz elhamvasztotta az interurbán központot

Valószínűleg villámcsapás okozta a tüzet. Kolozsvárral megszakadt minden interurbán forgalom

Cluj—Kolozsvár, július 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden este negyed nyolc órakor tűzoltók rohantak végig a Wesselényi Miklós ucaán és a postaépület előtt álltak meg, amelynek tetőzetéről füstgomolyag tört elő. Eg a posta! — szállt szájról-szájra a hír és rövidesen sok száz kíváncsi gyűlt össze a postaépület előtt, teljesen megakasztva a forgalmat. Rövidesen a helyszínre érkeztek a hatóságok képviselői is: dr. Clonta helyettes rendőrkészor, Szilni ezredes térparancsnok, Rosescu Jenő tűzoltóparancsnok és Ilea komiszar, elsőkerületi rendőrfőnök.

Megállapítást nyert, hogy a tűz a postaépület középső tornyában ütött ki, ahol az ország különböző pontjaiból az interurbán-vonalak futnak össze, szám szerint ötvenkettő. A tüzet idejében észre vette a posta személyzete és az azonnal értesített tűzoltók bamaforas és valóban minden elismerést megérdemlő gyorsasággal a helyszínen teremték és tíz perc alatt eloltották a tüzet, amely könnyen katasztrófálissá válhatott volna. A tűz okát még nem lehetett pontosan megállapítani. Délután vihar volt Kolozsváron, sűrű villámcsapásoktól kísérve. Valószínűnek tartják, hogy a villám becsapott valamelyik interurbán vonalba és azon végig futva, a vonalgyűjtő toronyban ütött ki. Egy másik verzió szerint rövidzárlat okozta a tüzet. Tény az, hogy a tűz következtében az ötvenkét interurbán vonal né-

hány méter hosszúságban elégett, úgy, hogy Kolozsvár városa este negyednyolc órától kezdve teljesen elvult vágva a külvilágtól. Ugyancsak elégett 220 kolozsvári telefonállomás vezetéke is. Az első vizsgálat megállapította, hogy a toronyban, amelyben az interurbán vonalak összefutnak, különböző deszkák és gyúlékony anyagok vannak felhalmozva.

A postaépület tetőzete és padlása csaknem kizárólag fából van felépítve, úgy, hogy a tűzoltók bármily rövid késedelmeskedése is katasztrófális következményekkel járhatott volna. Az is megállapítást nyert, hogy a vonalak szigetelése sem felel meg a modern tűzrendészet kívánalmainak. Betonszigetelés helyett deszkalécák között futnak a vonalak és ez volt az oka annak, hogy az egyik vonalból kiütközött szikra olyan könnyen tüzet fogott.

A kolozsvári tűzoltóparancsnokság és a rendőrség kérni fogják ebből az alkalomból az interurbán-gyűjtő átépítését. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni a kolozsvári posta igazgatójával, aki kijelentette, hogy a kár rendkívül nagy.

— Ebben a pillanatban — mondotta az igazgató — még fel sem lehet becsülni a tűz okozta kárt. En min-

denesetre megtettem az intézkedéseket a vonalak helyreállítása érdekében. Még az esti órákban megkezdjük az elégett vonalak helyreállítását. Remélem, hogy reggelre sikerül a főbb vonalakon, így mindenekelőtt is Bukaresttel az összeköttetést helyreállítani. A kolozsvári vonalak használhatóvá tétele két-három napot fog igénybevenni.

Ma reggel száll ki a helyszínre a bizottság, amely a tűz okának megállapítására hivatva van. A bizottságot dr. Clonta helyettes kveszor és Rosescu tűzoltóparancsnok vezetik. Utóbbinak szakértelme és önfelelőző munkája jelentős mértékben járult hozzá a tűz gyors és szerencsés lokalizálásához.

AZ AMERIKAI SZENÁTUS RATIFIKÁLTA A LONDONI TENGERSZETI EGYEZMÉNYT

Washington, július 22. A szenátus tegnapi ülésén 58 szavazattal 9 ellenében ratifikálták a londoni tengerészeti hármass egyezményt.

A szenátus egyben jóváhagyta Jardin volt földművelésügyi miniszternek kairói nagykövetté kinevezését s ezzel a rendkívüli ülésszak a tengerészeti egyezmény ratifikációja után le is zárult.

! És napsütés!

CRÉME

tott kinézést. Még be-
is barnul a test. De
a On a nap sugarainak
Nivea-Crémnel bedör-
napsütés veszélyét,
ely Euceritet tartalmaz.

tisztá önből. Lct. 30.—, 45.—
esut-ucca 48

ködni, amely képes
sidó vallási és nem-
remteni. Landau jól
idő iskola egymagá-
otthoni zsidó millió
lenül szükségesnek
ok legalább gyerme-
ne vétsenek a zsidó

hogy mindez talán
következni, amidőn
dóság meggyőződik
imiláció irányba eső-
a zsidókérdést nem
ni. Meggyőződik ar-
juság ideál nélkül
ogy a zsidó nemzeti
ai zsidótlán ifjuság-
nemes tartalmat
a mai kor felfogá-
és így nem kényte-
ellen uszni. A zsidó
aló komoly és mély-
pedig okvetlen kell
cionális zsidósághoz

énhetik meg néhány
rtized alatt, az csak
a mai elzsidótlano-
t évszázad kellett,
edig idefelé, lefelé,
ut.

Fleischer Lipót

gnapi ülés nt elnöke, ól tartott

ontosabb kérdéseket
Loebe kijelentette,
se szerint a diktatu-
a parlamentáriz-
rt a rendszer kiépi-
ni.

22. A király ma a
ában fogadta az in-
unió konferenciájá-
kiket a southerlandi
mutatott be az ural-
ferencia mai ülésén
a parlamenti rend-
ntést.

agyon egy slopáson

vetette magát. Dula-
legény, hogy a hatal-
metü Trif János el-
előrántotta hosszú
zör ellenfele karjába
nikor a szurások ér-
esztette önuralmát,
almas botot és több-
teljes erejével, vál-
vágta ellenfelét. Az
lény lett, a legény
a földre rogyott.

már az állat dolgo-
z újult emberre és
ütötte, míg az szét-
ki nem szenvedett.
s megborzadva véres
sére sietett és jelen-

rség a mai nap fo-
a dolgot a kolozsvári
ügyesség tisztvisé-
vszínre, rekonstruál-
dést és megállapítot-
legény Permes Fe-
gazdát az ügyész-
rték.

India után most Egyiptomban lángolt fel teljes erővel a nacionalista forradalom

Tizezrekre menő nacionalista tüntetők véres harcot vívtak Kairó uccáin a kormány csapataival

A sortüzek eredménye: 40 halott, 80 súlyos sebesült. Kairó utcáin páncélcsovcik cirkálnak

Az egyiptomi nacionalista felkelők birtokukba kerítették a Szezei csatornát

London, július 22. Kairóból jelentik, hogy az egyiptomi nacionalisták a főváros főútvonalán tömegtüntetést rendeztek s ez alkalommal súlyos összeütközésbe kerültek a rendfenntartó karhatalommal. Tizezrekre menő tömeg tüntetett az európai negyed előtt s megáradta a rendőroket és a katonaságot. A tömeg nem engedelmessékedett a szétoszlásra való felhívásnak s kö- és tegezáport zúdított a karhatalomra. A karhatalom ekkor kénytelen volt fegyvert használni, de a fanatikus nacionalisták az első sortüz után sem engedték át a terepet. Újabb borzalmas hatású sortüzek következtek, míg végre sikerült a zavargókat szétkergetni.

Még meg nem erősített jelentések szerint a sortüzek után 300 sebesült és mintegy negyven halott maradt a küzdőtéren.

A karhatalom részéről életveszélyesen megsebesült két tiszt és 28 rendőr és katona.

A nacionalisták Port Saidban attackot intéztek az európai negyed ellen, amelyet nagyszámu katonaság kordonnal védett a gyűlölködő tömeg ostroma elől. A zavargók mindenáron be akartak hatolni a negyedbe s ennek során mindkét részről lövések estek. Az uccai közharc felőráig tartott, míg végre sikerült a nacionalisták támadását teljesen visszaverni. A tüzharcban sortüz nem volt, de a súlyos sebesültek száma így is csaknem 40, köztük hatan a kórházban halállal vívdóknak.

A kormány intézkedett aziránt, hogy egy a fővárosba, mint Port Saidba újabb katonai megerősítéseket vezényeljenek.

Kairó uccáin páncélos gépkocsik cirkálnak. A lakosság hangulata igen izgatott.

A kormány el van szánva arra, hogy a rendet biztosítsa.

Kétségtelen, hogy Egyiptom soha át nem élt súlyos napoknak néz elébe. Eddig még nem fordult elő, hogy békés európaiak ellen Egyiptomban támadó akciókat szervezzenek s ezért a jövő fejleményei egyelőre beláthatatlanok.

Valami történt Szezenél...

London, július 22. Kairói hivatalos jelentés a zavargások emberveszteségeit a következőkben adja: 40 halott és 80 sebesült, kik közül 30-nak állapota életveszélyes.

A katonaság és rendőrség körülzárta a zavargások színhelyét és a nacionalista zavargók közül 323 embert letartóztattak.

A parlament épületét erős karhatalom zárta körül. A wafd párt lemondott felvonulásáról és ellenparlament tartásáról, mert be kellett látnia, hogy a kormány a végsőkig el van szánva a rend fenntartására s az újabb tüntető akciók csak felesleges további vérontást jelentenek.

Egyiptom összes nagyobb városában ostromállapot szerű rendkívüli biztonsági intézkedéseket fogantatottak.

A Press Association táviratot kapott Szezeből, amelyet fenntartással továbbított. Eszerint a nacionalista felkelők harcok után birtokukba kerítették a csatornát és a hajózást biztosító osztagokat elűzték.

A Daily Telegraf is megállapítja, hogy Szezenél valaminek történnie kellett, mert a kormányzat szikratáviratban kért sürgős segítséget, amit a kairói kormány honorált is. A lap a szezei csatorna felkelők kezére kerülését nem tudja akeptálni, mert az angol őrség erős és meg tulerővel szemben sem adja fel Szezet, amíg egyetlen katona életben van.

Henderson szerint az angol csapatok nem avatkoztak be London, július 22. Az angol alsóház mai ülésén Henderson az egyiptomi

zavargásokkal kapcsolatban kiadott veszteséglistát ismertette a törvényhozas előtt s bejelentette, hogy az angol csapatok egyetlen ízben sem avatkoztak be a rendszinálás munkájába. Az angol kormány álláspontját a jövő fejleményeihez képest fogja megállapítani. Weegwood Benn indiai államtitkár Indiára vonatkozó tájékoztatásai után Alexander, az admirális első lordja válaszolt egy elhangzott interpellációra.

Azt hangoztatta, hogy az angol birodalom a háboru befejezése óta 29 ezer tonnányi torpedórombolót épített, szemben Franciaország 91 ezer

tonnás torpedóromboló-építkezésével.

A miniszter szerint alaptalan a támadás az angol flottaépítő program ellen annál is inkább, mert az angol építési terv 69 ezer tonnára irányul, míg Franciaország flottaépítőprogramjában 153 ezer tonna építést irányoztak elő. Kennworthy képviselő irányoztak elő. Kennworthy képviselő irányoztak elő. Kennworthy képviselő irányoztak elő. Kennworthy képviselő irányoztak elő.

Briand az emlékiratára adott válaszok fenntartásai miatt teljesen elkedvetlenedett

A legyőzött államok csak a békeszerződések revíziója árán hajlandók részt venni a föderációban. Beérkezett a görög kormány válasza is

Párizs, július 22. A Temps vezércikkben foglalkozik a Briand-émlékiratra beérkezett válaszjegyzékekkel. Megállapítja, hogy a legyőzött államok csoportjának jogegyenlőség iránti követelése francia politikai és párizsi diplomáciai körökben nem keltett nagyobb feltűnést, mert elő voltak erre készülve. Tudták jól azt is, hogy ez a csoport fel fogja vetni a békeszerződésekben megállapított határoknak javukra történő kiigazítását és ezzel az előfeltétellel hajlandó az európai föderációban való részvételre. A Temps felhívja a figyelmet arra, hogy van az államoknak egy másik csoportja is, amely az előbbiekkal ellentétben éppen a szerződések tiszteletben tartását és a területi statusquoak további érvényben hagyását követeli s így politikai okok miatt az

európai föderáció gondolatának megvalósulása egyelőre jelentős akadályok ra talált.

Genf, július 22. A Journal de Geneve közlése szerint népszövetségi körökben az a hír járja, hogy Briand francia külügyminiszter elkedvetlenedett az emlékiratára beérkezett válaszok fenntartásai miatt és benyújtotta lemondását. Doumergue köztársasági elnök a lemondást nem fogadta el s rá tudta bírni a francia külügyminisztert arra, hogy megmaradjon méltóságában.

Athén, július 22. A Briand-émlékiratra adott görög válaszjegyzék tegnap nyilvánosságra hozták. Görögország hajlandónak nyilatkozik az európai föderációban való részvételre, de szükségnek tartja azt, hogy Törökország is meghívást nyerjen.

Visszaemlékezés Jancsó Miklós orvosprofesszorra

Jancsó professzor és a zsidóság

Az erdélyi orvostudományok nagy halottja van: meghalt dr. Jancsó Miklós, a szegedi egyetem orvosprofesszora, aki hosszú éveken keresztül egészen az impériumváloztásig a kolozsvári egyetemen tanította a belgyógyászatot és kezei alól egész orvosgenerációk kerültek ki. Jancsó professzornak érdekes kapcsolatai voltak a zsidósággal is. Amikor 1919-ben híre járt, hogy Palesztinában felállítják az orvostudományi egyetemet, Jancsó professzor komolyan foglalkozott a gondolattal, hogy Palesztinában fog megtelepedni, amire főként tudományos munkássága inspirálta. A professzor ugyanis a váltóláz egyik leg-híresebb kutatója volt és Palesztina máláriás vidékei bő anyagot szolgáltathattak volna tudományos kutatásaihoz. Más oldalról viszont sokan azt állították, hogy Jancsó nem nagyon sziveli a zsidókat.

Érdekesnek tartottuk ebből az alkalomból megszólaltatni dr. Jakobi Józsefet, a kiváló kolozsvári belgyógyászt, aki nyolc éven keresztül volt első tanársegéde és legkedveltebb tanítványa

Jancsóknak. Jakobi doktort mélyen megrendítette mesterének halálhíre és a kegyelet meleg szavaival emlékezett vissza elhunyt professzorára.

— Bátran állithatom, — mondotta dr. Jakobi — Jancsó professzor nemcsak, hogy nem volt antiszemita, de határozottan szerette a zsidókat. Hiszen a felesége, Halász Fatime zsidó nő volt, a kolozsvári Perl és Mendel családok rokona. Ez a tévhit talán azért terjedt el róla, mert kifelé ridegnek látszó ember volt, amit éppen feleségének korai halála idézett elő, akit rajongásig szeretett s akinek korai elvesztésébe soha sem tudott megnyugodni. Befelé azonban annál melegebben érző szív volt és különösen mi, tanítványai éreztük állandóan igazi emberi jóságát és minden kicsinyes elfoglaltságon felülemelkedő szíves egyéniségét. Elődje a kolozsvári belgyógyászati tanszéken a zsidó Purjesz Zsigmond volt, akit annyira tisztelt és szeretett, hogy még életében felállította szobrát a kolozsvári egyetemen.

— Jancsó professzor számtalan zsidó beteget kezelt teljesen ingyen és sem ta-

nitványai sem páciensei között soha nem tett megkülönböztetést vallás, vagy nemzetiség szerint. En mint zsidó, hosszú éveken át első tanársegéde voltam s azt hiszem, hogy felejtethetlen méstrem kedvelt is engem. Tudta, hogy valóságos zsidó vagyok s a nagyobb zsidó ünnepeken ő volt az, aki mindig elküldött a templomba s biztosított, hogy távollétemben helyettesíteni fog.

— Amikor az impériumváloztás után az eskü le nem tételé miatt meg kellett válnia katedrájától és a szegedi egyetemre ment, egyedül engem akart magával vinni munkatársának. Amikor kikísértem az állomáshoz és a repatriáló vonat tehervagonja előtt bucsut vetünk, megígértette velem, hogy én is követni fogom őt Szegedre. Sajnos, a családi viszonyaim ezt nem tették lehetővé.

— Mi igaz abból, hogy Jancsó professzor Palesztinába akart menni? — kérdeztük.

— Néhai jó professzorom — mondotta dr. Jakobi — csakugyan foglalkozott ezzel a gondolattal, amikor a háboru utáni idők nagy cionista fellendülése Erdélybe is elérkezett. En sokat beszéltem neki az újjáépülő zsidó országról, amely orvostudományi szempontból különösen érdekelte Jancsó professzort, mint a váltólázbetegségnek egyik legkiválóbb kutatóját. „A váltóláz parazitáiról” szóló nagy tanulmánya az európai orvostudományi körökben nagy feltűnést keltett és Rossi, a világhírű olasz váltólázkutató, elragadtatással méltatta Jancsó tanulmányának csodálatraméltó kísérleteit.

— Megragadom még az alkalmat, — mondotta befejezésül dr. Jakobi — hogy néhány szóval megemlékezzem Jancsó professzor egyéniségéről és tudományos kvalitásairól. Rendkívül munkás ember volt, amire jellemző, hogy a hivatalosan kijáró szabadságát sohasem vette ki, hanem azt is otthon töltötte munkával. Mint belgyógyász, a legkiválóbb diagnoszták egyike volt, aki a legbonyolultabb köreseknek is világos ítélettel látta meg a betegség igazi okait és a gyógyítás helyes útját. Logikus, rendszeres székely koponya volt. Nyugodt temperamentuma és megnyerő egyénisége gyorsan felkeltette a páciensek bizalmát, ami nagyban megkönnyíti az orvos számára a gyógykezelést. A köresekéről készített művészi ízelésű precíz rajzai és fényképfelvételei tudományos körökben mindig feltűnést keltettek. Számos orvostudományi tanulmányt írt, amelyek világos előadómódjukkal, logikus okfejtésükkel és mely tudományos megalapozottságukkal ma is a magyar orvosi irodalom gyöngyei. A magyar orvostudomány benne egyik legkiválóbb és legnemesebb képviselőjét vesztette el.

Halálosvégű autókatasztrófa a nagybányai országoton

Cluj—Kolozsvár, július 22. Vasárnap, a kora reggeli órákban Kolozsvárról egy társaság utazott át Nagybányára, hogy pár órát a festői szép és tiszta levegőjű hegyek között töltsön. Nagybányáról a társaság egy ottani kereskedő, Rumbold Sándor meghívására a Nagybányától pár órára eső Szinérváraljára akart átutazni. Utközben, nem messze Szinérváraljától azonban tragédia történt. A nagy sebességgel haladó személyes autók szembe került egy lassan koeogó parasztszékkel. A soffőr nem tudott elég gyorsan kitérni, motorhiba miatt az autókormány is felmondta a szolgálatot, úgy, hogy a nekieresztett gépkocsi bezuhan az út melletti mély árokba, teljesen maga alá temetve utasait. A kocsiiban Rumbold Sándor kereskedő, felesége, Nagy József kolozsvári lap szerkesztő, a soffőr és több nagybányai és kolozsvári egyén tartózkodott. A borzalmas zuhanás mindannyiuknak percekig elvette az eszméletét. Legelőször Nagy József tért magához, aki, amint a későbbi orvosi vizsgálat megállapította, maga is súlyos kártérést szenvedett, kimászott az utra és segítségért kezdett kiáltozni. Kiáltozására eljött több a közelben lakó földész, akik aztán a szerencsétlenül jártak segítségére siettek.

Tragikus látvány tárult a mentők személe. Rumbold Sándor fiatal feleségét az eltört kormánykerék halántékára szurta, úgy, hogy azonnal meghalt. Rumbold Sándor, a férj, ugyancsak eszméletlenül feküdt, az orvosi vizsgálat szerint májrepedést szenvedett. De ugyancsak súlyos sérüléseket szenvedtek az autók többi utasai is.

A tragikus sorsu fiatal asszony holttestét, valamint a sérült utasokat a segítségül jött földészek Nagybányára szállították be.

Berlin

A máramaros

Munk

Sighet—Máramaros (Az Uj Kelet tudósítja, hogy a máramaros vádtanácsa tegnap harminc napos szülő végzést Berleszkek, valamint valamennyiüket fogházba isérték történt, Dumitrescu vette a fogházba, hogy úgy ó, mint társai éhségstrá, tatási végzés mekozásuk jeléül. D

A már a za

Bucuresti—Bul Uj Kelet tudósítja, hogy a máramarosok egy dele restbe, ahol a miniszterelnöktől velésügyi minisz morandumban tá Máramaros lakó kétségbeesett hang munkát Mára neinek, mert egy nyegeti őket. A szerzéséggel megkzik az antiszemutatva arra, h történt, távol álltöl s néhány zavtor műve volt es

„Tíz esztendő juk a jobb napok, hogy nagy ünkent vezetői talánságnak van nem tudjuk elvis Émlékeztetni ak kat arra, hogy v gye, amelyek h még a gyermeke met, amelyben s ahol olyan szeg lyet meg tegnap kívánunk. Mi gyunk, de nem tünk koldulni se gunkat akarjuk jogunkat, hogy meg ne haljun é lálja meg a mi egy kevés máler Ezzel szemben g kozott meg benn a mi karunk mu pi kenyerünket tük őket. A miez juk hogyan, a mentek át, Jog fára, tüzfára, s köbméter fát is melési munkál mindennapi ke pénz is kereszt mánában is 192 zsrban, de az ét tük ...

1928-ban nem lottuk csupán, h kodtak egymás ami nem érdeke akkor hallottuk, tézkedni fog, h képpen csináljal ahogy eddig vo is történtek. Ő volt. Megérkeze

Épít mia

Mindenféle gyümölcsöt

(hullottat is) Farkas Lajos és Fia-cég gyümölcs és borpáriat földjeje
CLUJ, Strada Paris 45. sz. Telefonszám 9—34.

Ehségstrájkba kezdett Berinde, Dumitrescu és a velük együtt letartóztatott öt diák

A máramarosszigeti cuzista körök nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy az antiszemita papokat kiszabadítsák. Ujra letartóztatott Borsán négy parasztagitátort

Munkát és békét követelnek a máramarosi parasztok

Sighet—Máramarossziget, július 22. (Az Uj Kelet tudósítójától). Megírtuk, hogy a máramarosszigeti törvényszék vádlatára tegnap délelőtt kihirdette a harminc napos vizsgálati fogságról szóló végzést Berinde és Dumitrescu lelkészek, valamint öt diák-agitátor előtt. Valamennyiüket azonnal az ügyéségi fogházba ísérték át. Alighogy ez megtörtént, Dumitrescu lelkész magához kérette a fogházigazgatót és közölte vele, hogy úgy ő, mint letartóztatásban lévő társai ehségstrájkba lépnek, a letartóztatási végzés megerősítése elleni tiltakozásuk jeléül. Dumitrescu kijelentette,

hogy ők a nemzeti ügyért harcoltak és harcolnak és büntény az, amit velük szemben elkövetnek. Az ehségstrájk azóta tart. A máramarosszigeti cuzista körökben nagy erőfeszítéseket tesznek, különösen abban az irányban, hogy Anton Berinde lelkész szabadlábra helyezését kicsikarják. A közbenjárók hivatkoznak arra, hogy Berinde egyidejűleg tuberkulózisban és vérbaiban szenved és szervezete oly gyöngye, hogy nem tudja a börtönt elviselni. A szabadlábra helyezési akcióit Berinde lelkész felesége vezeti, aki Máramarosszigeten a Kigyó uccában lakó

rokonainál szállott meg. A ház előtt egész nap csendőrszem posztol. Hír szerint Birlea lelkész és Modreanu tanár, a szigeti cuzisták vezére is közbenjárta Berinde szabadlábra helyezése érdekében. Borsán egyébként az elmúlt éjszaka négy paraszti agitátort letartóztattak és bezárították őket a máramarosszigeti ügyészség fogházába. Az eddigi vizsgálat során ugyanis kiderült, hogy részt vettek a lelkészek és a Constantin Dánila által vezetett zavargásokban. A vádlottak ma délelőtt fog dönteni továbbá fogvatartásuk fölött.

A máramarosi parasztok munkát kérnek és tiltakoznak a zavarosban halászó agitátorok aknamunkája ellen

Bucuresti—Bukarest, július 22. (Az Uj Kelet tudósítójától). Megírtuk tegnap, hogy a máramarosi román parasztnak egy delegációja utazott Bukarestbe, ahol audienciát kértek Maniu miniszterelnöktől és Mihalache földművelésügyi minisztertől. A delegáció memorandumban tárja fel a kormány előtt Máramaros lakosságának sérelmeit és kétségbeesett hangon kéri, hogy adjanak munkát Máramaros dolgozó tömegeinek, mert egyébként az éh-halál fenyegeti őket. A rendkívül megkapó egyszerűséggel megírt memorandum foglalkozik az antiszemita agitációval is, rámutatva arra, hogy ami Máramarosban történt, távol áll a parasztság érzelmeitől s néhány zavarosban halászó agitátor műve volt csupán.

ter ur rendelete, amelynek következtében megszüntek az erdőmunkálatok, sőt még az a jogunk is, hogy fát vágjunk az erdőben. Csak jóval később kezdett az állam dolgoztatni a felsővisői erdőben, de itt csak négyszáz-hatszáz ember dolgozik, akik 40—120 lej bért kapnak az államtól. Eppen annyit, hogy meg ne haljanak éhen azok, akik dolgoznak. Miniket nem érdekel, hogy a politikások kikaparják egymás szemét, akár a kuttyák. Csináljanak, amit akarnak, az az ő mesteriségük. Szavazni ugyan szavazunk rájuk, mert akkor szebben beszélnek velünk, mint akár Aranyszájú Szent János. S ha nem szavazunk, még ötszáz lej pénzbüntetést is kapunk. De nem tudjuk már azt tenni, hogy azoknak a hibájából, akiknek van pénzük és akik különbözőképpen mesterkednek, betiltják a favágást. Mi már régóta munkát kérünk. Kértük a mi képviselőnket, Lazar Illést, hogy beszéljen a Kamarában az érdekeinkben. Beszél is, de nem történt semmi. És mi nem akarjuk, hogy a szegénység füstje, amely a mi házaink kéményén kiárad, annyira elborítsa szemünket, hogy a nagy fájdalomtól elvakulva, ne is lássuk, hogy mit csinálunk és hogy csinálunk.

Nagy bűn a zsidókat bántani, akik épügy doldoznak és épügy szenvednek, mint mi

A holnap gondja zavarossá teszi a mi életünk vizét. Ebben a zavaros vízben próbálnak halászni olyan halászok, akiknek nincs egyéb dolguk. Ahol nagyobb a szegénység, hitet találnak az

ő szavuk olyan embereknél, akik a nagy elkeseredésükben elvesztették józan gondolkodásukat. Ezek a halászok azt mondják, hogy minden nyomorúság a zsidók hibájából van. Mi azonban

Az összes zsidó erőnek össze kell foggni Borsá felépítése érdekében

A borsai zsidók feje felől talán már elmúlt a közvetlen veszedelem. A legutóbbi napokban fogantatott rendszabályok talán meg fogják védeni a borsai zsidók életbiztonságát, de mihez kezdjenek a pusztá életükkel az üszkös romok között azok a szerencsétlenek, akiknek minden vagyónkaja a lángok martaléka lett. Amilyen egységesen nyilatkozott meg az ország egész zsidóságának harcos szolidaritása, hogy kikényszerítse az arra illetékesektől a borsai zsidóság biztonságának garantálását, éppen olyan egységesen kell megnyilatkozzék az áldozatkészségük is, hogy hozzásegítsük hajléktalanná lett testvéreinket, hogy újból fedél alá juthassanak.

lenek előtt. Eppen ezért bizalommal apellálunk Erdély zsidóságának áldozat kész szolidaritására és bizonyosra vesszük, hogy senki sem fogja megtagadni az adományait a borsai tűzvész áldozataitól. Minden adományt a kolozsvári Kishitelbankhoz (Banca de Credit Măruț) Uj Kelet borsai tüzkárosultak folyószámlájára kell küldeni. Az Uj Kelet hoinapi számában ujra meg fogjuk kezdeni a beérkezett adományok rendszeres kimutatását, abban a reményben, hogy a segítő akció során mindenki meg fogja tenni kötelességét.

Figyelmeztetjük összes olvasóinkat arra, hogy a borsai zsidóság nevében számosan járnak könyöradományt gyűjtöni erdélyszerte. A borsai hitközség nyomtatékosan figyelmeztet mindenkit, hogy senkinek sem adott megbízást, hogy nevében adományokat gyűjtsenek. Ép ezért, ezeket az illetékteleneket, akik a borsai zsidóság nyomorúságával visszaélnek, el kell utasítani és minden, a borsaiaknak szánt adományt egyenesen a kolozsvári Kishitelbank címére kell küldeni.

Rövidesen nálunk is bevezetik az állami osztálysorsjátékot

Bucuresti—Bukarest, július 22. Már évek óta tartanak a romániai állami osztálysorsjáték bevezetésére irányuló tárgyalások. Idáig az akadályozta meg a tárgyalások befejezését, hogy a berlini Schröder bankhoz ragaszkodott ahhoz a koncepciójához, melyet még a háboru előtt szerzett meg és amely szerint harminc évig egyedül ennek a banknak van jogában Romániában osztálysorsjegyeket kibocsátani. A most folyó tárgyalások alkalmá-

val sikerült ezzel a bankhazzal új megállapodást kötni, mely szerint új részvénytársaság alakul százmillió lej alaptőkével. Román és cseh tőke is résztvesz a konzorcium régi tagjain kívül ebben az új alakulásban. Ez az új részvénytársaság bocsátja ki rövidesen az új román állami osztálysorsjegyeket.

Hirdessen az Uj Keletben

Építkezés miatt!!

Teljes áruraktáramat mélyen leszállított árban kiárusítom.

HOFFMANN cipőáruház

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 19. szám. — Telefon: 11-05.

„A politikások marakodnak, mi éhen halunk”

1928-ban nem tudjuk mi történt. Hallottuk csupán, hogy a politikások marakodtak egymás között. Ez az ő ügyük, ami nem érdekel bennünket. De ugyanakkor hallottuk, hogy a miniszter ur intézkedni fog, hogy a kitermelést más képpen csinálják, mint eddig, mert úgy, ahogy eddig volt, tisztességtelen dolgok is történtek. Örömrünk azonban rövid volt. Megérkezett a megyébe a minisz-

ter ur rendelete, amelynek következtében megszüntek az erdőmunkálatok, sőt még az a jogunk is, hogy fát vágjunk az erdőben. Csak jóval később kezdett az állam dolgoztatni a felsővisői erdőben, de itt csak négyszáz-hatszáz ember dolgozik, akik 40—120 lej bért kapnak az államtól. Eppen annyit, hogy meg ne haljanak éhen azok, akik dolgoznak. Miniket nem érdekel, hogy a politikások kikaparják egymás szemét, akár a kuttyák. Csináljanak, amit akarnak, az az ő mesteriségük. Szavazni ugyan szavazunk rájuk, mert akkor szebben beszélnek velünk, mint akár Aranyszájú Szent János. S ha nem szavazunk, még ötszáz lej pénzbüntetést is kapunk. De nem tudjuk már azt tenni, hogy azoknak a hibájából, akiknek van pénzük és akik különbözőképpen mesterkednek, betiltják a favágást. Mi már régóta munkát kérünk. Kértük a mi képviselőnket, Lazar Illést, hogy beszéljen a Kamarában az érdekeinkben. Beszél is, de nem történt semmi. És mi nem akarjuk, hogy a szegénység füstje, amely a mi házaink kéményén kiárad, annyira elborítsa szemünket, hogy a nagy fájdalomtól elvakulva, ne is lássuk, hogy mit csinálunk és hogy csinálunk.

„Tíz esztendő óta várják a jobb napokat s elkeseredéssel látjuk, hogy nagyon is elfelejtettek bennünket vezetőink. De minden igazságtalanságnak van határa és mi már nem tudjuk elviselni ezt a szegénységet. Emlékeztetni akarjuk a bukaresti urakat arra, hogy van Romániában egy megye, amelyik haldoklik és amelyben még a gyermekek sem ismerik az örömet, amelyben sok könny ömlik el s ahol olyan szegénység uralkodik, melyet még tegnap ellenségeinknek sem kívánunk. Mi szegény emberek vagyunk, de nem akarunk és nem szeretünk koldulni senkitől semmit. De jogunkat akarjuk kérni, különösen azt a jogunkat, hogy dolgozhassunk s hogy meg ne haljún éhen. A földünk nem hálálja meg a mi rabszolga munkánkat: egy kevés malén kívül alig ad valamit. Ezzel szemben gazdag erdőkkel ajándékozott meg bennünket az uristen, amely a mi karunk munkája révén mindennapi kenyerünket adja. Óseinktől örököltük őket. A mieink voltak, de nem tudjuk hogyan, a magyar állam birtokába mentek át. Jogunk volt akkor épületfára, tüzfára, sőt a szegények huszonöt köbméter fát is kaptak. Az erdőkitermelési munkálatoknál dolgoztunk és mindennapi kenyerünkön kívül még pénzt is kerestünk. Így volt ez Nagyromániában is 1928-ig. Nem dusskáltunk a városban, de az éhséget addig nem ismertük ...

ensei között soha ztetést vallás, vagy n mint zsidó, hossz-anárségdje voltam elejthetetlen meste. Tudta, hogy val s a nagyobb zsidó aki mindig elkül-biztosított, hogy tá-síteni fog. ériumváltozás után e miatt meg kellett és a szegedi egye- engem akart ma-társának. Amikor shoz és a repatriá-ja előtt bucsut vet-velem, hogy én is zgedre. Sajnos, a zt nem tették lehe- hogy Janesó pro-akart menni? —

szorom — mondotta gyán foglalkozott amikor a háboru onista fellendülése t. En sokat beszél- tő zsidó országról, anyi szempontból Janesó professzort, gségnek egyik leg- .A váltóház parazi- nulmányja az euró- körökben nagy fel- Rossi, a világhírű ó, elragadtatással ulmányának esodát- t. Még az alkalmat, — dr. Jakobi — hogy emlékezzem Janesó ról és tudományos ivül munkás ember t, hogy a hivatalo- gát sohasem vette non töltötte munká- sz, a legkiválóbb volt, aki a legbo- knél is világos ité- petesség igazi okait ves utját. Logikus, koponya volt. Nyu- ma és megnyerő felkelte a pácién- nyagban megköny- nára a gyógykezel- készített művészi és fényképfelvételei en mindig feltűnést orvostudományi ta- rek világos előadás- okfejtésükkel és megalapozottságuk- yar orvosirodalom ar orvostudomány álsóbb és legneme- szítette el.

svégű ófa a nagy- rszáguton

július 22. Vasárnap, tban Kolozsvárról t át Nagybanyára, tői szép és tiszta le- ott töltsön. Nagyba- gy ottani kereskedő, ghívására a Nagyba- ső Szinerváraljára közben, nem messze onban tragédia tör- ggel haladó személy egy lassan kocogó soffőr nem tudott ni, motorhiba miatt is felmondta a szol- a nekieresztett gép- mellett mely árok- alá temetve utasait. d Sándor kereskedő, sef kolozsvári lap- és több nagybányai tartózkodott. A bor- andannyiuknak per- zmeletét. Legelőször nagához, aki, amint sgálat megállapított- kartórest szenvedett, s segítségért kezdett ara eljött több a kö- akik aztán a szeren- tségére siettek.

tarult a mentők Sándor fiatal fele- mánykerék halánté- y azonnal meghalt. férj, ugyancsak esz- az orvosi vizsgálat t szenvedett. De érüléseket szenved- asai is. fiatal asszony holt- érült utasokat a se- zsek Nagybanyára

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Hotel Imperial
Oljkéink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **TOVABB SZEDI A HÖSEG ALDOZATAIT AMERIKÁBAN.** Newyorkból jelentik: A keleti államok partvidékén a hőség tovább szedi áldozatait. Newyorkban 28 ember halt meg hőségében.

— **ÖNGYILKOS LETT A KUKLUX-KLAN BOSSZUJÁTÓL VALÓ FELELMÉBEN.** Bécsből jelentik Richard Jerabeck mázolómeister nemrég került haza Amerikából. Tegnap azután öngyilkosságot követett el, begugrott a Dunába. A partron általa írt levelet találtak családjaához címezve, amelyben bejelenti, hogy öngyilkos kell legyen, mert fél az amerikai hírhedt szervezet, a Klu-Klux-Kan bosszujától.

— **UJRA BIZALMAT SZAVAZTAK AZ ANGOL KORMÁNYNAK.** Londonból jelentik: Az angol alsóház ülésén a konzervatív párt bizalmatlansági indítványt terjesztett be a kormány ellen, mert sokallotta a flottafejlesztési költségeket. A bizalmatlansági indítványt a többség 219 szavattal 135 ellenében elvetette.

— **KINAI KATONÁK ÉS EGY RABLÓBANDA TÖBBNAPOS TŰZHARCA KANTON KÖZELÉBEN.** Londonból jelentik: Az Evening Standard jelenti a kínai Kantonból, hogy a város közelében tekintélyes erejű rablóbanda napok óta tüzharcban állott a reguláris hadsereg egyik nagyobb csapatával. A modern lőfegyverekkel felszerelt rablókkal szemben kénytelenek voltak tüzségi erőt is igénybe venni s így sikerült őket kiverni védett állásaikból. A több mint huszonnégyórás harcban a banda száz embere elesett, vagy súlyosan megsebesült. A reguláris csapatok a rablók által ejtett foglyoknak visszatarták szabadságukat.

— **Eljegyzés.** Vározy Tuci Gheorgheni és Fritsch Arnold Ghimes, jegyesek.

— **ÉSZAK-FRANCIAORSZÁGBAN KITÖRT AZ ÁLTALÁNOS VASIPARI SZTRÁJK.** Párizsból jelentik: Az új szociális törvény miatt Észak-Franciaországban sztrájkok törtek ki. Lillében és környékén a vasiparban a sztrájk általánossá vált. Rouenben is több mint tizezer ember lépett sztrájkba.

— **A huedini (Bánffyhyunyad) 1930 július hó 25 és 26. napjaira eső országos vásár 1930 július hó 28 és 29. napjain lesz megtartva.**

— **A VILÁG LEGÖREGEBB EMBERE NEWYORKBA ÉRKEZETT.** Newyorkból jelentik: A világ legöregebb embere, az állítólag százhatvanéves Zaro Agha, megérkezett Newyorkba. Zaro Agha Törökországban élt és azt állítja magáról, hogy százhatvanéves. A matuzsálemi koru agastyánt a száraz Amerika hívei hozták át az óceánon, hogy prohibíciós propagandára használják őt fel. Zaro Agha az Egyesült Államok egész területét be fogja utazni, hogy antialkoholista propagandát fejtessen ki. Az 1770-ben született és három évszázadban élt Zaro Agha newyorki megérkezése után igen beszédes volt. Elmondotta, hogy gyerekkorának eseményeire is visszaemlékezik. Az ut fáradalmi nem látszottak rajta és frissességét most is azzal indokolta, hogy az egész uton nem ivott egy csöpp alkoholt sem, amint hogy életében még nem volt szeszital a szájában. Zaro Agha ezt annál könnyebben megtehetette, mert a korán tiltja a szeszitalok élvezetét. Az agastyán nem is dohánnyal. Kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel tett eleget amerikai antialkoholista barátai kérésének, hogy felolvasókörtartson az Egyesült Államokban.

Bratianu Vintila Marienbadba utazott, ahonnan már mint egyszerű magánember fog hazatérni

Mialatt Bratianu Vintila Marienbadban fog üdülni, megtörténik a liberális pártban az elnökváltozás

Bucuresti—Bukarest, július 22. Bratianu Vintila tegnap Marienbadba utazott. Utközben Govora állomáson találkozott Ducával, akivel a liberális párt folyó ügyeiről tárgyalt.

Ertesülésünk szerint Bratianu elutazása előtt Argetoianu tájékoztatta a királynak vele szemben elfoglalt álláspontjáról. Argetoianu tudomására hozta, hogy Bratianunak sohasem lehet reménye, hogy Károly királytól megbízást kaphat kormányalakításra. Ennek

nemesak személyi motívumai vannak, mert a királynak nem lehet bizalma Bratianu Vintilához, hanem tárgyi okai is, mert egy Bratianu-kormány iránt a külföldi tőke a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetnék és a király a külföldi belekapcsolódását okvetlenül szükségesnek tartja az ország gazdasági felépítéséhez.

Liberális körökben szilárd a meggyőződés, hogy Bratianu Vintila Marienbadból már nem mint a liberális

párt elnöke fog hazatérni és távollétében fog megtörténni az elnökváltozás.

Bucuresti—Bukarest, július 22. Bratianu György pártja vasárnap Beszarábiában fog zászlót bontani. A gyűlés Báltiban lesz, ahová a párt egész vezérkara leutazik. A Tara szerint ez alkalommal éles támadást fognak intézni Inceulez ellen, aki Bratianu Vintilával végig szolidarisan mutatkozott és a király ellen agitált.

Bukarestben megkezdődött a román-magyar-jugoszláv gazdasági konferencia

Bucuresti Bukarest, július 22. Ma délután 12 órakor az ipar és kereskedelmi minisztériumban megkezdődött a magyar-jugoszláv-román konferencia. Madgearu ipar és kereskedelmi miniszter nyitotta meg a tanácskozásokat, üdvözölve a delegátusokat, s rámutatva a tanácskozások rendkívüli fontosságára. A magyar kiküldötteket báró Vest bukaresti magyar követ, a jugoszlávokat Ciolac Antici jugoszláv követ, mutatták be a miniszternek.

Az érdelemes tanácskozások ma délután 6 órakor kezdődtek meg. A három állam szakértői egyelőre arról tárgyaltak, milyen választ adjanak a Népszövetségnek az egyes államok gazdasági együttműködésére vonatkozó átiratára.

Ertesülésünk szerint Szinajában tartják meg azt a konferenciát, amely az agrárblokk megalakítását célozza. Ezen

hivatalos delegátusok fognak résztvenni teljes megbízással.

Pop-Csicsó István kamarai elnök, aki a londoni interparlamentáris konferencián a román delegáció vezetője, nyilatkozott az angol újságíróknak az angol-román gazdasági kapcsolatokról. Pop-Csicsó sajnálattal konstata, hogy ugy szólnán Anglia az egyetlen állam, amellyel nem állunk gazdasági csereviszonyban, pedig Anglia számos olyan cikket importál, amelyeket Románia is szállítani képes. Reméli, hogy sikerülni fog a két ország között intenzívebb gazdasági kapcsolatokat létrehozni.

A kormány gazdasági bizottsága holnap ülést tart és a gabonakampányról, a Mezőgazdasági Hitelintézetéről és a petróleumértékesítéséről fog fontos határozatokat hozni.

— **A KOLOZSVÁRI EGYETEM TANÁRAI TAVIRATILAG SÜRGETIK ELMARADT FIZETÉSÜK KIUTALASÁT.** E hónapban úgy látszik sehoh sem kaptak fizetést az állami alkalmazottak. Sem a városi tisztviselők, sem nyugdíjasok, sőt, amint most kiderült, az egyetemi professzorok sem jutottak e hónapban hozzá szokásos illetményeikhez. Az egyetemi rektor ezért a mai napon az érdekeltek nevében táviratot küldött a pénzügyminiszterhez, kérve az elmaradt fizetések legsürgősebb kiutalását.

— **CSECSEMŐ HOLTTESTRE AKADTAK A HÁZSONGÁRDI TEMETŐBEN.** A házsongárdi temetőben tegnap este egy zsákbavarrt eszemőhullára akadtak. Az elvetemült anya kiletének megállapítására a rendőrség bünygyi osztálya bevezette a vizsgálatot.

— **Bikszád gyógyfürdő!** Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó kura, inhalatorium. Hidrogyógyintézet. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedij nincs. Napi pensio 240 lejől. Rituális vendéglő. Vasut. posta, távírda helyben. A Bikszádi víz a legjobb égvényes konyhasós savanyuvíz. Borral, vagy gyümölcszörppel kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet. emésztést elősegít. Prospektust díjtalanul küld a fürdőigazgatóság: Baia-Bicsad, jud. Sätmar.

— **Megjelent: Az új szeszitörvény román-magyar szövegű együttes kiadása dr. Mandel és dr. Mihelffy szerkesztésében.** Ára 140 lej. Vidékre portóval a pénz előzetes beküldése mellett 150 lej. Kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Strada Memorandului 12.

— **Továbbá az új Kényszerjegyzési Törvény magyar fordítása.** Ára 30 lej. Vidékre portóval 40 lej.

— **HALÁLBÜNTETÉS VÁR EGY OLASZ HAJÓ PARANCSNOKÁRA JUGOSZLÁVIÁBAN.** Bécsből jelentik: Sebenicói jelentés szerint a Karagyorgye—Morosini hajóösszeütközés ügyében az ügyészség halálbüntetés kimondását fogja kérni a Morosini parancsnok ellen és legénységének minden egyes tagját öt évig terjedő börtönbüntetéssel kívánja sújtatni. A bírósághoz eddig 75 magánszemély adott be keresetet kártérítési igényének megállapítása végett.

— **PRÁGA MELLETT EGY KOMMUNISTA GYÜLÉS RÉSZTVEVŐI ELMENEKÜLTÉK A RENDŐRÖK ELŐL.** Prágából jelentik: A cseh főváros közelében, Aloisevben egy korezmában a kommunisták a kiadott rendőri tilalom ellenére gyűlést tartottak, amelyen több mint száz párhívük vett részt. A rendőrség tudomást szerzett az engedély nélküli gyűlésekről és a korezmát körülzárták. A gyűlésezők az ablakokon át hanyathomlok menekültek és sikerült is egy titkos uton az ostromzáról kikerülniök. A karhatalom a korezmában csak feldöntött székeket, asztalokat, betört ablakokat és sörtöcsákban néhány hátrahagyott kapatot talált.

— **HÁROM KATONÁT ÖLT MEG A FELROBBANT KÉZIGRÁNAT.** Brüsszelből jelentik: A beverlooi táborban szombaton kézigránát robbant fel, aminek következtében egy kapitány, egy hadnagy és egy közember életét vesztette, míg két másik katona súlyosan megsebesült. A kézigránát egy katona kezében robbant fel abban a percben, amikor meghuzta a gyújtózsínort. Eddig nem tudták megállapítani, hogy a katona dobta-e későn a gránátot, vagy a gránát volt hibás szerkezetű. A katonai hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak meg. Előzőleg hasonló robbanás történt, amely alkalommal azonban egy hadnagy és egy közember csak könnyebb sérüléseket szenvedtek.

— **A KOHÓBA UGROTT EGY NÉMÉT ÜZEMIGAZGATÓ.** Meuselwitzből jelentik: Az itteni vasművek igazgatója, Wöszold Oszkár borzalmas módon vetett véget életének. Wöszold néhány hónappal ezelőtt szélütést kapott s a betegségéből nem tudott teljesen kigyógyulni. Efeletti elkeseredésében a vasolvasztó kohóba ugrott. Az izzó vasban azonnal halálát lelte.

— **KISZÁRADT A FERENC JÓZSEF CSATORNA.** Belgrádból jelentik: A Zombor közelében levő Ferenc József csatornán hetek óta rendkívül alacsony a vízálás, úgy hogy egyes szakaszokon a hajózást be is kellett szüntetni. Attól tartanak, hogy a csatorna teljesen hajózatatlanná válik, sőt esetleg ki is szárad a nagy szárazság, az erős párolgás és a talajvíz hiánya folytán.

— **ÁLTALÁNOS VASUTAS-SZTRÁJKOT PROKLAMÁLTAK AZ IR VASUTI MUNKÁSOK.** Londonból jelentik: Dublinból jelentik, hogy a Great Nouthers Railway vasutas munkásainak szövetsége ma éjfélre általános vasutassztrájkot proklamált. Kormánykörökben még biznak abban, hogy a sztrájkot el lehet hártani, de beavatottak szerint erre igen kevés a kilátás.

— **BORAH SENÁTOR VISSZAVONUL A POLITIKAI ÉLETTŐL.** Washingtonból jelentik: Diplomáciai körökben élénk feltűnést keltett az a hír, hogy Borah szenátor, aki a szenátus külügyi bizottságának elnöke, egyelőre visszavonul a politikai élettől. Hivatalos helyen hangsúlyozzák, hogy Borah csupán hosszabb szabadságra megy és erre egészségi okokból kényszerül, mert az orvosok hosszabb pihenést tanácsoltak a szenátornak. Borah szenátort az utóbbi hónapokban különösen a londoni flottaegyezmény körüli munkálatok annyira kimerítették, hogy egészségi állapota erősen megrendült.

— **DARAZSCSIPÉS, MINT AUTÓ KATASZTROFA OKOZÓJA.** Bécsből jelentik: Erik Ziffer kereskedelmi tanácsos az osztrák főváros közelében gépkocsi vezetés közben egy darázs szempillán szurt. Az autó fának szaladt és felborult. Utasait súlyos állapotban szedték ki a gépkocsi romjai közül.

— **ÁRAD AZ OROSZORSZÁGI AMU-DARJA FOLYÓ.** Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint Ázsiaiban az Amu-Darja vízálása napok óta aggasztóan nő. Már három méterrel magasabb a normálisnál. Az áradás elleni védekezésül az egész lakoságot közmunkákra rendelték ki.

— **LEZUHANT ÉS POZDORJÁVÁ TÖRT EGY REPÜLŐGÉP, PÍLÓTÁJA ÉS HAT UTASA SZÖRNYETHALT.** Londonból jelentik: Egyik északfranciaországi tengeri fűrődhelyről a croydoni repülőtér felé utban levő Junkers-utaseg Kent gróf ságban, Meopham község közelében, lezuhant és pozdorjává törött. Pílotája, a háboruban hírnévre szert tett Henderson ezredes, valamint hat utas szörnyethaltak. A katasztrófa áldozatai közül eddig Viscounte Ednam és Mme Löffler, továbbá Lord W. Dufferin és Sir Edward Ward személyazonosságát sikerült megállapítani.

— **MEGHALT EGY RIKKANCSBÓL LETT VILÁGHÍRŰ ZSIDÓ TUDÓS.** Londonból jelentik: A világhírű sanfranciscói rabbi, Jacob Nieto, a zsidó tudomány egyik legkiválóbb művelője, több tudományos műírója, meghalt. Harminchétt esztendeig volt a sanfranciscói zsidó hitközség rabbi és tudományát az egész világ zsidó egyházi tudósai megbecsülték. Különösen Talmud-kutatásaival tette nevét világhírűvé. Ifjúkora rendkívül küzdelmes volt. Évekig mint újságíró és rikkancs kereste meg kenyerét Londonban és megtakarított pénzen könyveket vásárolt és folyton tanult. Később esti iskolákban, majd egyetemeken is képezte magát s amikor tudományos könyveivel feltűnést keltett, a sanfranciscói izraelita hitközség meghívta rabbijává. Régi papi családból származott és leszármazottja volt a híres David Nieto rabbinak, aki egyik szervezője volt a spanyol és portugál zsidók kongresszusának.

Egy

Hogyan
XIII. Alf

Madrid, július 26-án a spanyol megbukott, az utatőri eszközök és szólásszabadság Sanchez Guerra osztálybeliekből előtt olyan kijugyan még monre sem hajlandó dása alatt hívat. Ennek a kijelnyol grand nyiltábormagy pedig volt elnöke, kritidatban foglalta.

— Szép beszéenyhe. Ebből is láthatnyugtalanága n. Objektív kritiku megismétlődő zamikor — kissé etaris rendszerre ugyanakkor egy mos embert koroz volt az ambic látok nélkül gya.

Gróf Romanon utóbb kiadott köfolyt le az első az akkor tizenha költ s amelyen niszter vett résztvatalos kijelentévenegy ezstent Weyler tábornokola bezáratása hordta és nyíltaléményét, hogy kell fejleszteni é talmával szembe nyol politikai st ták, hogy a XI megelőző régens átlagos életkora Alfonz király utlag hét hónapra mányváltozások gyengeakaratu idig készek volta lenes törekvése határokon tul az ni s ilyenkor, el zalmát, kénytel másnak átadni.

Ennek a fejlőd tek ki az összes talán függetlens elnyomás követé jedésében, de katonatisztek j rü organizmuso pedig tábornoko rületté vált. Ba mozgalmak erős Ma már nyílt diktatura kikial Milans del Bosc elő, akik Primo térbe, mert a ké tu természetét é az közismert lév felzudulást eny talom mégis az be vonult két tá Anulo belügymi Bosc pedig B vette át.

Miért tarthat nyol diktatura? nyokból sarjadt Primo de Riv kedete az volt, kő ügyekkel fog gáló bizottság lehetetlenné tett zódjék. Viszont felelőtlen hatalo nagyobb tehets király és a dikt amikor az orsz alkuvo ellenzék még az igazságs a diktatura pol rint irányítottá. A király ekko Riverat, mint a gáló alkalmazot fzel bezonyító diktálni. Ha a r tényleg a király akarja XIII. A kijelenti; az alk rály nem felelőss hogy ellejtess re személyes a A helyzet tel

Egy király, aki ötszáz évvel később született...

Hogyan jött létre és bukott meg a spanyol diktatura. XIII. Alfonz uralkodásának nagy problémái és Berenguer tábornok nehéz helyzete

Madrid, július 18. Amikor 1930 január 26-án a spanyol diktatura váratlanul megbukott, az új kormány azonnal diktatóri eszközökhöz nyult a gyülekezési és szólásszabadság terén. Ennek ellenére Sanchez Guerra főurakból és jó közép-osztálybeliekből álló gyűlés közönsége előtt olyan kijelentést tett, hogy ő ugyan még monarchista, de semmiesetre sem hajlandó Alfonz király uralkodása alatt hivatalot vállalni.

Ennek a kijelentésnek sok száz spanyol grand nyilvánosan tapsolt, egy altábornagy pedig, a legfelső haditanács volt elnöke, kritikáját ebben az egy mondatban foglalta össze:

— Szép beszéd volt, csak nagyon enyhe.

Ebből is látható, hogy az ország belső nyugtalansága még nem esillapodott le. Objektív kritikuskor véleménye szerint a megismétlődő zavarok főoka az, hogy amikor — kissé erőltetetten — parlamentaris rendszerre tért át Spanyolország, ugyanakkor egy fiatal, temperamentumos embert koronáztak királlyá, akinek az volt az ambíciója, hogy hatalmát korlátok nélkül gyakorolhassa.

Gróf Romanones, a király barátja, legutóbb kiadott könyvében leírja, hogyan folyt le az első koronatanács, amelyen az akkor tizenhat esztendőes király elnökölt s amelyen a gróf mint kultuszminiszter vett részt. A fiatal király első hivatalos kijelentése az volt, hogy a hetvenegy esztendőes hadügyminisztert, Weyler tábornokot, néhány katonai iskola bevezetéséért a sárga földig lefordította és nyíltan hangsúlyozta azt a véleményét, hogy a hadsereget erőteljesen kell fejleszteni és a civilek túltengő hatalmával szemben támogatni kell. Spanyol politikai statisztikusok kiszámították, hogy a XIII. Alfonz uralkodását megelőző regenség alatt a kormányok átlagos életkora tizenkilenc hónap volt, Alfonz király uralkodása alatt ez az átlag hét hónapra szállt le. A gyakori kormányváltások oka az volt, hogy egyes gyengeakarú politikuskok eleinte mindig készek voltak a király alkotmányellenes törekvéseit támogatni, bizonyos határokon túl azonban nem mertek menni s ilyenkor, elvesztve az uralkodó bizalmát, kénytelenek voltak helyüket másnak átadni.

Ennek a fejlődésnek folyamán élesedtek ki az összes nehéz problémák. A katalán függetlenségi mozgalom a katonai elnyomás következtében nemcsak kiterjedésében, de súlyában is nyert, a katonatisztek juttatási szovjetei szervei szervezetekké fejlődtek, Marokkó pedig tábornokok részére fenntartott területté vált. Barcelonában anarchista mozgalmak erősödtek meg.

Ma már nyílt titok, hogy a spanyol diktatura kikiáltását Martínez Anido és Milans del Bosch tábornokok készítették elő, akik Primo de Riverát tolták előtérbe, mert a későbbi diktátor jóindulatú természetét ismerték s tudták, hogy az ő korszakát, az államcsíny elleni felzúdulást enyhíteni fogja. Az igazi hatalom mégis az előbb említett és háttérbe vonult két tábornok kezében maradt. Anulo belügyminiszter lett, Milans del Bosch pedig Barcelona kormányzását vette át.

Miért tarthatott ilyen sokáig a spanyol diktatura? Azért, mert ilyen viszonyokból sarjad ki.

Primo de Rivera első hivatali eselekedete az volt, hogy lefoglalta a marokkói ügyekkel foglalkozó parlamenti vizsgáló bizottság egész irattárát és ezzel lehetetlenné tette, hogy az ügy tisztázódjék. Viszont a mindenkiel szemben felelőtlen hatalom tulságos teher a legnagyobb tehetséggű férfi számára is. A király és a diktátor hibáikat követték el, amikor az ország legjobbjait meg nem alkuvó ellenzékeségbe kényszerítették s még az igazságszolgáltatást is kizárólag a diktatura politikai szempontjai szerint irányították.

A király ekkor elbocsátotta Primo de Riverát, mint ahogy egy rosszul szolgáló alkalmazottat bocsátana el és ezáltal bebizonyította, hogy ő maga akar diktálni. Ha a mostani kormány, amely tényleg a király barátjaiból áll, azzal akarja XIII. Alfonzot szolgálni, hogy kijelenti, az alkotmány értelmében a király nem felelős, és csak azért történik, hogy elfelejtessék a nemzetet, mennyire személyes a király felelőssége.

A helyzet tehát pillanatnyilag az, a

mit Sanchez Guerra beszédében kifejtett: a spanyol élet vezetői elvesztették bizalmukat a királyban. Az országban soha olyan erős nem volt a republikánus mozgalom, mint most és még a monarchisták jórésze is nyíltan hirdeti, hogy a királyság intézményéhez ragaszkodik, a királyhoz azonban nem.

Berenguer tábornok kinos helyzetben

van. Lehet, hogy őszintén hiszi, amit hirdet, hogy tudniillik vissza akarja vezetni Spanyolországot az alkotmányos élet útjára, ezt azonban szólás- és gyülekezési szabadság nélkül meg nem teheti. Ha viszont a gyülekezési és szólásszabadságot visszaállítják, maguk is tudják, hogy a nép véleménye egyhangulag elítéli a királyt s a király vagy kénytelen ismét a diktatórikus eszközökhöz nyulni, amivel nemcsak saját trónját, de a királyság intézményét is veszélyezteti, vagy minden a régiiben marad.

XIII. Alfonz egyéni tulajdonságai sokban hasonlítanak Spanyolország egyik legnagyobb uralkodójának, Károlyhoz Ferdinándnak tulajdonságaihoz. XIII. Alfonz nem tehet róla, hogy ötszáz évvel később született, mint kellett volna...

KÖZGAZDASÁG

Ujabb husz milliárdos külföldi kölcsönt vesz fel Románia az ősszel, hogy növelje a pénzforgalmat és enyhítse a gazdasági válságot

Bucuresti—Bukarest, július 22. Amint ismeretes, Károly király nemrégiben fel szolgáltotta a kormányt, hogy terjessze elő gazdasági programját. A kormány a király felszólítására memorandumba foglalta egész gazdasági koncepcióját. A memorandumot a király áttanulmányozta és a kormány gazdasági programját magáévá tette.

A memorandum részletei csak most kerültek nyilvánosságra. A memorandum bevezető részében megjelöli azokat az okokat, amelyek a gazdasági válságot előidézték. Ezek:

1. A mezőgazdálkodás eladósodása. 2. A magas kamatok, amelyek az iparikké árakat felhajtották. 3. A bankjegyforgalom nem kielégítő volta. 4. A mobil tőkék hiánya és 5. A mezőgazdasági termelés válsága.

A válság enyhítésének módjait az öt részre osztja a memorandum.

A válságot, egyfelől a mezőgazdasá-

gi termények racionális értékesítése által akarja a kormány megoldani, másfelől pedig egy 20 milliárdos külföldi kölcsön által, amelyet ősszel fog kibocsátani Románia.

A külföldi kölcsönből az ugynevezett közmunkákat indítják be, többek között 1200 kilométer hosszúságú vasutovonalat fognak építeni. A közmunkák beindítása enyhíteni fogja a munkanélküliséget, ezenkívül a kölcsön egy részéből fedezeti devizákat fognak vásárolni, hogy az elégtelen bankjegyforgalmat növelni lehessen.

Az agráriusok válsága főleg azáltal fog enyhülni, hogy az új jelzáloghitelintézet útján, ugynevezett konszolidációs kölcsönöket fognak kapni, amelyeknek a kamata minimális lesz és legalább 10 évre lesznek kihelyezve.

A program tehát minden jót ígér. Csak az a kérdés, hogy mennyit fognak belőle megvalósítani?

A világ gabonatermése meghaladja az előző évek átlagát

A római nemzetközi agrárintézet jelentése

Róma, július 22. A római nemzetközi agrárintézet most tette közzé legújabb jelentését az egyes gabonatermelő államok várható hozamáról. A jelentés a következőkben ismerteti a helyzetet:

Az Egyesült-Államok hivatalos terméscsökkentése nem hozott meglepetést a magánbecslések után. Az őszibuza vetésterülete 2.3 millió acreval kisebb az előző évinél, míg a tavaszi buza megfelelő a múlt évinek.

A búzatermés a tavalyi mennyiségnek felel meg. Az őszi buza kisebb becsletét ugyanis a tavaszi buza kedvezőbb helyzete kiegyenlíti. A farmerek kezén lévő készletek 2 millió bushellel magasabbak a múlt évinél.

Kanadában a becslet a vetések állását június 30-án 100 százalékra becsüli az előző évi 88 százalékkal szemben a 10 éves átlagot 100 százaléknak véve. A vetésterület búzában 24.58 millió acre-ra teszük, a múlt évi 25.26 millió acreval szemben. A tavaszi buza területe fél-millió acreval csökkent.

Németországban a statisztikai hivatal most tette közzé az idei termés vetésterületét, eszerint a rozsterület 0.5 százalékkal, a tavaszi árpa 3.6 százalékkal, a zab 3.4 százalékkal csökkent, búzában a vetésterület 174.000 ha-al 10.9 százalékkal emelkedett, az őszi árpa pedig 19.000 ha-al 10.5 százalékkal nagyobbodott. A buza az őszi árparterület gyarapodásánál azonban figyelembe kell venni, hogy az előző évben igen jelentékeny átellenlési károk voltak, úgy, hogy a területmelkedés tulajdonképpen csak a normális területnagyságra emelkedett, legalább az emelkedés 50 százalékban.

Lengyelországban a legújabb adatok szerint a vetések állásában rosszabbodás állott be. Az ősziéknél az előző havi becslettel szemben nincsen lényeges eltérés, de a tavasziakat a száraz időjárás igen kedvezőtlenül befolyásolta. Az előző évvel összehasonlítva az ősziék állása kedvezőbb. A tavasziaké gyengébb a tavalyinál. A nedvességhiány a kapásokra is kedvezőtlenül hatott. A

búza és rozs állását kedvezőnek ítélik és mindkét termény közepesen felüli termést ígér.

Romániában az idei termésből mutatózó buzafelesleget 6 millió q-ra, az árpafelesleget 15 millióra, a zabfelesleget 4 millió q-ra becslik. A tengerifelesleg még nem megítélhető, de a vetések mai állása szerint is legalább 20 millió q-ra várható. Az idei termés általában kedvezőbbnek mutatkozik az elmúlt évek bármelyik terméseredményénél, dacára annak, hogy az esőhiány az egész országban egyre jobban érezhető.

Angliában a mezőgazdasági minisztérium július 1-i becslete a gabonafélék fejlődését kielégítőnek jelzi, a buza, árpa és zab átlagtermést ígér, zabban rendkívül jó termés mutatkozik, míg a borsó kielégítő, ép úgy, mint a burgonya.

Ukrajnában, mely Oroszország legtermékenyebb tartományja, a vetések állása teljesen kielégítő. Különösen kedvező termést ígérnek az ősziék, míg a tavasziakban itt-ott gyengébb termés ígérkezik. Az őszi buza legnagyobb részét közepesen kielégítő, a tavaszi buza, valamint a zab és árpa kielégítő termést ígér. A vetésterület Ukrajnában a múlt évvel szemben 3 millió ha-al, 12.1 százalékkal növekedett.

Dániában a statisztikai jelentések szerint a gabonafélék termésállása mindennél kitünő és jó közepes eredményt ígér.

A fenti jelentésekből kétségtelenül megállapítható, hogy a világ gabonatermése ebben az esztendőben felül fogja múlni az előző évek átlag-hozamát.

Fürdőhelyeken nincs maximális ár. A kereskedelemügyi minisztérium határon kívül helyezte a fürdőhelyeken és üdülőtelepeken az árak maximalására vonatkozó rendelkezést. Fürdőhelyeken és üdülőhelyeken a jövőben nem lesznek maximális árak, a hatósági közvegeknek azonban joguk lesz továbbra is felügyelni arra, hogy az árak a normális kereskedelmi viszonyoknak megfelelőek legyenek.

A kolozsvári árutőzsde július 28.-án kezdi meg működését

A clujji Árutőzsde köztudomásra és főleg az érdekelt kereskedelmi és gazdasági tudomására hozza, hogy *f. évi július 28-án megkezdje a működését. Tőzsdénapiak hétfő és csütörtök d. e. fél 11 fél 1 között*, kivéve a törvényes ünnepnapokat. A Tőzsdén forgalom tárgyat képezik az összes mezőgazdasági, állati, erdei termékek, iparcikkek stb.

Tekintettel a terménykampány megkezdésére, a mezőgazdasági köröknek alkalom nyílik terményeiknek a Tőzsdén közvetlenül vagy megbízott útján eladásra ajánlani.

Az Árutőzsde e köröknek rendelkezésre adja a jól megszervezett apparátusát és 5 hivatalos közvetítője útján az ügyletek megkönnyítését szolgálja.

A Tőzsde székhelye a Kereskedelmi és Iparkamara palotájában, Cal. Foch (Kossuth Lajos u.) 51. szám alatt van. A hivatalos órák alatt a Tőzsde belsőjébe beléphetnek igazolványaik alapján a Tőzsdeegyesület összes tagjai. Nem tagok 50 lej díj lefizetése mellett kaphatnak belépési jegyet és ezek a hivatalos közvetítők útján köthetnek ügyletet, akik tőzsdénapon a Tőzsdén tartózkodnak.

A Tőzsdével kapcsolatos bármiféle információ kapható a Tőzsde irodájától.

Cluj, 1930 július 21.

Pascu Valer
Tőzsdeválasztmányi elnök
Căciulă Nicolae
főtítká

Nagygyűlést tartanak vasárnap Kolozsváron a kisiparosok. A Kis- és Kézműipari Munkaadók Országos Szövetségének kolozsvári fióka f. hó július 27-én (vasárnap) d. e. 10 órakor az ipartestület helyiségeiben (Karlina tér 5.) egy nagygyűlést tart a következő tárgysorozatból: 1. A forszírozott adóbehajtások felfüggesztése és havi részletekben való fizetések engedélyezése. 2. A forgalmi és fényüzési adók azonnali törlése. 3. A telephelyek arányos megosztása az összes lakosok között. 4. A kamatláb leszállítása és 5. A közmunkák megindítása. Tekintettel, hogy a gyűlésen a hatóságok is részt fognak venni, kívánatos, hogy a clujji iparosság minél nagyobb számban vegyen részt az őket nagyon is közelről érdeklő existenciális kérdések tárgyalásánál. Felkérünk tehát minden iparost, hogy ezen a gyűlésen feltétlenül vegyen részt.

Az autonóm építkezési pénztár rövidesen megkezdje működését. Az építkezések előmozdítása érdekében a kormány közelmúltban megalakította az ugynevezett Casa Autonome a Constituitor-t. A kormány intézkedésére ez a pénztár a közeljövőben megkezdje működését. Külföldi pénzcsoporthoz a Casa Autonome-nak rendkívül kedvező ajánlatokat tettek. Ez a pénztár harminc éven át visszafizetendő kölcsönöket folyósít, másrészt biztosítja az építkezés egészséges voltát és jövedelmezőségét. A pénztár elsősorban köztisztviselőknek, nyugdíjasoknak, hadirokkantoknak, özvegyeknek, az állami műhelyek munkásainak, magántisztviselőknek, munkásoknak ad kölcsönt, de kölcsönt kaphatnak iparosok és közintézmények is.

Megjelent a tojáskivitel szabályozásáról szóló törvény végrehajtási utasítása. A kormány már régebben elhatározta, hogy a tojáskivitel szabályozza, mert a külföldi piacokon a romániai tojás elhelyezését csak Románia tojástermelésének egyöntetű szabályozásával lehet eredményt elérni. Az ervevonatkozó törvény már rég megjelent. A végrehajtási utasítás értelmében ezentel csak állami lag márkázott tojást lehet az előirt sulyban és csomagolásban külföldre szállítani. A csatolt területeken Désen, Aradon és Temesváron állítják fel a lebélyegző és ellenőrző hivatalokat. Jövőben tehát csak olyan tojást lehet exportálni, amelyeket ezek a hivatalok állami szignummal látnak el.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás) Ara 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Színház—Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei:

Holnap VIKTORIA

Operett-premier olcsó nyári helyárral

A nagy lendülettel megindult pót nyári évadnak leghatalmasabb szenzációja holnap este lesz. A „Viktoria”-t fogják bemutatni, ezt az elragadó, tökéletes, ragyogó új operettet, amelyről az egész világ sajtója megállapította, hogy tíz év óta ennél jobb operett nem jelent meg az európai színpadokon.

A „Viktoria” visszavarázsolja a közönség hangulatát abba az időbe, amikor az igazi nagy operettek ülték dialakukat: Az „Eva”, „Tatárjárás”, „Luzemburg grófja”, „Vig özeveg”, „Csásárdáskirályné” korába. A „Viktoria” nem fog letűnni a műsorról, mint a mostani Tiszavirág életű könnyű operettek, hanem élni fog évtizedekig s mindig díszre marad a színházak műsorán.

A „Viktoria” szövegét Földes Imre írta, a „Hivatalnok urak” szerzője. Zenéjét pedig Abraham Pál komponálta, akinek a nevét az „Utolsó Verebely lány” zenéje révén kapta fel a hír.

A „Viktoria” tüneményes sikert aratott Budapest legelőkelőbb operett színházában, a Király Színházban. Olyan messzire hangzott volt ez a siker, hogy a premiért követő napon már 100-nál több európai színpad szerezte meg a „Viktoria” előadási jogát s két nappal később már Amerika legnagyobb színházi trösztje, a Schubertkiadóvállalat kábel útján kötötte le az új operettet az amerikai színpadok számára.

A „Viktoria” holnap esti premierje nagy eseménye lesz a kolozsvári színházi életnek. A téli idény kellő közepén sem tapasztalható olyan lázas, mindenkit magával ragadó érdeklődés új operett bemutatására, aminő most a „Viktoria” premierjét megelőzi. Holnap este szufolt nézőtér tapsai fogják megerősíteni a világsajtó kedvező véleményét a „Viktoria”-ról.

A színház is különös ambícióval készül a „Viktoria” előadására. Nemcsak a kiállítás külső pompája fogja meglepni a közönséget, de az előadás belső értéke is. A „Viktoria” főszereplői: Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Köszegi Margit, Solthy György, Ihász Aladár, Tompa Béla és Réthelyi Ödön.

A „Viktoria” négy egymásutáni estére (csütörtök, péntek, szombat és vasárnapra) van kitűzve s az elővételi pénztár már mind a négy előadásra árusítja a jegyeket.

Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a „Viktoria” előadásait is a most divatba jött nagyon olcsó mozi-helyárral tartják meg. Egy ötszemélyes páholy ára 250 lej s ebben az arányban szállították le a többi jegyek árát is.

Ma este mozi-helyárral:
DIÁKSZERÉLEM

A legnépszerűbb amerikai operettmű, a „Diákszerélem” kerül színre ma este és pedig nagyon olcsó mozi-helyárral: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy ára.

Ma új műsor a Magyar Színház-műsorban

Az amerikai és európai mozik legnagyobb szenzációja
A BOTRÁNY

Grandiózus, művészi értékben és technikai kivitelben szenzációs új filmet mutat be a Magyar Színház. Az új film címe: A Botrány. Egy asszony önhibáján kívül bigamiába esik és egy másik, gonosz asszony a féltelm és izgalom minden poklán át üzi őket. A vezető szerepeket, két nőt és két férfit, akiknek sorsát bűn és szerencsétlenség szorosan összeköti, Evelyn Brendt, Clive Brook, Doris Kenyon és William Powel játsszák. Igen nagy anyagi áldozatokkal sikerült ezt a filmet Kolozsvár számára lekötöni, de a Magyar Színház dacára ennek, sem emeli fel a helyárrakat: 20 és 10 lej egy-egy jegy ára. Egyben arra hívjuk fel a közönség szíves figyelmét, hogy esténként színházi előadás van a színházban s így a Botrány este nem látható csak délután naponta 3 előadásban, u. m. 3, 5 és 7 órákor.

HOCHMANN AURORA Orth. zsidó leányinternátusa megnyitlik Clujon szeptember 1 én

Prospektust díjtalanul küld az intézet: CLUJ, Str. Memorandului 17

Felvesz urileányokat korlátolt számban, kilenc évestől kezdve teljes ellátással. Kizárólag német, francia társalgás. Vallásos felügyelet. Kellemes, családias otthon. Kifogástalan ellátás. Az intézet zene, nyelvek, iparművészet, irodalom stb. terén szakzszerű és nívós továbbképzést nyújt.

rült ezt a filmet Kolozsvár számára lekötöni, de a Magyar Színház dacára ennek, sem emeli fel a helyárrakat: 20 és 10 lej egy-egy jegy ára. Egyben arra hívjuk fel a közönség szíves figyelmét, hogy esténként színházi előadás van a színházban s így a Botrány este nem látható csak délután naponta 3 előadásban, u. m. 3, 5 és 7 órákor.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán este 9 órákor: Diákszerélem. Operett-ujdonság, nagyon olcsó mozi-helyárral. Helyárrak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 328.

Csütörtökön este 9 órákor: Viktoria. Operett-ujdonság, először. Az utóbbi évtized legragyogóbb, leg-tökéletesebb operettje. Világsiker! Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Köszegi Margit, Solthy, Ihász, Tompa, Réthelyi föllépésével. Olcsó nyári helyárral. Ötszemélyes páholy ára 250 lej. Többi jegyek ára 100, 90, 80, 65, 50, 40, 30, 25 és 20 lej. Sorozatszám 329.

Pénteken este 9 órákor: Viktoria. Operett-ujdonság, 2-odszor. Olcsó nyári helyárral. Sorozatszám 330.

Szombaton este 9 órákor: Viktoria. 3-adszor. Olcsó nyári helyárral. Sorozatszám 331.

Vasárnap d. u. 6 órákor: Alvincsi huszárok. 5-ödször. Olcsó nyári helyárral. Sorozatszám 332.

Vasárnap este 9 órákor: Viktoria. 4-ed szer. Olcsó nyári helyárral. Sorozatszám 333.

Hétfőn este 9 órákor: Csunya lány. Operett-ujdonság, nagyon olcsó mozi-helyárral. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 334.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szerdán 3, 5 és 7 órákor: Premier. Világrakció! A botrány. Hatalmas és izgalmas társadalmi dráma. Ujdonság 8 felvonásban. Főszereplők: Clive Brook, Evelyn Brent, Dorris Kenyon, William Powel. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Csütörtökön 3, 5 és 7 órákor: A botrány. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Pénteken 3, 5 és 7 órákor: A botrány. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Szombaton 3, 5 és 7 órákor: A skóciai expressz. Idegfejtő fildráma 8 felvonásban. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárral: A legyőzhetetlen. Kalandor-történet 8 felvonásban. Főszereplő: Luciano Albertini.

Vasárnap 3-ór és fél 5 órákor: A skóciai expressz.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai

SZERDA, JULIUS 23

Bukarest. 17: Könnyű zene. 20: Bonis csellóművész játéka. 20.45: Dalest. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangy. Magyar nép és műdalok. 9.30: Hírek 12. Déli harangszó az Egyetemi templomból. 12: Időjárás. 12.05: Orosz balalajkenekar. 12.25: Hírek. 4.10: Nagy Márton felolvasása. Két régi bihari mártír. 4.45: Pontos időjelentés, időjárásjelentés,

hírek. 5: Máthé Elek dr. előadása: „Az új ásatások Rómában Augustus és Traján fórumain”. 5.30: Hangverseny. 6.30: Halász Gyula előadása: „Helyes magyarság, magyar helyesírás”. 7: Bura Sándor és cigányzene-kegének hangversenye. 8: Szeged-vidéki vidám novellák. Irta Tarkó Jenő. 8.35: A Réka M. szalózenekarának hangversenye Szedő M. közreműködésével. 9.30: Pontos időjelentés, időjárásjelentés, hírek. Majd grammofon-operaelőadás.

Bécs. 21.05: Zenekari hangverseny. Berlin. 20: Vlághrui operák részletei. Utána tánczene, majd éjjeli hangverseny.

Breslau. 19.05: Házi trió. Frankfurt. 19.30: Rádiózenekar. Köln. 20: Ünnepi hangverseny. Hindenburg elnök jelenlétében.

Königsbrunn. 20: Hegedűhangverseny.

Lipce. 19.30: Szimfonikus hangverseny. 22: Tánczene.

Stuttgart. 21.15: Filharmonikus hangverseny.

Varsó—Kattovitz. 20.15: Hegedű- és zongorajáték. 21.30: Szólisták hangversenye.

Poznan. 19.30: Könnyű zene hangverseny.

Riga. 19.03: Népszerű hangverseny.

Milánó. 20.40: Könnyű zene, operett részletek.

Róma Nápoly. 21.02: Szimfonikus hangverseny.

Prága. 19.35: Orosz zene. 19.50: Hegedűhangverseny.

Pozsony. 17. Délutáni zene. 18: Szólisták hangversenye.

Kassa. 20.05: Hegedű- és zongorajáték. 21.15: Orgonahangverseny.

Brünn. 20.50: Suk, Dvorak, Csajkovszkij vonósszerenádja.

Oslo. 22.10: Kamarazene. 22.40: Tánczene.

Toulouse. 20: Operettrészletek.

Belgrád. 20.30: Délszláv dalok. 21: Hangverseny.

Ljubljana. 18.30: Délutáni zene.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 24

Bukarest. 17: Zenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Beszélőújság. 19: Grammfón. 19.40: Rádiógyetem. 20: Színházi előadás. 20.45: Buculea énekesnő ária-Hárfajáték.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartett-jének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. I. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelentés, időjárásjelentés, 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána pontos időjelentés, időjárásjelentés. 5.15: Lippai Gyula novellája: „Édes apánk nevel bennünket”. 5.40: A Magyar Cserkész Szövetség előadása. 6.10: Heltai István előadása: „A magyar sakkozás és a hamburgi sakkolimpiász”. 6.30: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Iparcsarnok előtti zenepavilonból. 7.50: Vigjáték-előadás a Stúdióból: „Szegény leányt nem lehet elvenni”. 9.30: Basilides Mária a m. kir. Operaház művésznőjének dalestje. Zongorán kísér Polgár Tibor. Utána kb. 10.30: Pontos időjelentés, időjárásjelentés, hírek. Majd Bura Károly és éigény zenekarának hangversenyea margitszigeti Flóris-étteremből.

Bécs. 20.05: Egyfelvonásos operett. 21.05: Négyes.

Berlin. 20.30: Szórakoztató zene.

Breslau. 19.05: Donizetti: Lammemoori: Lucia c. operája.

Frankfurt. 17: Rádiózenekar. 19.30: Citera négyes.

Hamburg. 20: Francia, olasz és spanyol szerzők művei.

Köln. 20: Operettrészletek. Utána zongora és hegedűszámok.

Königsberg. 20.30: Revük és hangos filmek zenéje.

Lipce. 21.03: Szimfonikus svájci est. Stuttgart. 20: Filharmonikus est.

Varsó—Kattovitz. 20.15: Hangverseny. Utána tánczene.

Poznan. 20.30: Hegedű. 21.30: Grammfón.

Riga. 19.30: Szimfonikus hangy.

Róma. 21.02: Puccini: Pillangó király asszony c. operája.

Milánó. 20.40: Rossini. A goromba és Mascagni: Zanetto c. operája.

Prága. 20.30: Dalok és áriák. 21: Felsőzenekar. 2.15: Orgona és zongorajáték.

Pozsony. 19.55: Tánczene.

Kassa. 17.10: Zongoratrió.

Brünn. 21.40: Dvorak Magda zongorajátéka.

Oslo. 20.30: Könnyű zene.

Toulouse. 19: Dalok. 21: Grammfón.

Belgrád. 2.50: Rádiónégyes. Delibes: A forrás, Kálmán: Bajadér.

Ljubljana. 21.30: Szlovén énekek zongorajátéka.

Zágráb—Belgrád—Ljubljana. 20.10: Közös hangverseny.

Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

MÓRICZ ZSIGMOND

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Értesítem a n. é. utazó közönséget, hogy vendéglőmet Strada Dubularilor (volt Timár-utca) 7 sz. alatt nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás. — Koszt kihordásra is kapható. — Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

XIII EVF.
Cluj—Kolozsvar
Julius 23
5690 EV

Az Uj Kelet az
és bánati zene

Ölkkeink után
ferrás megjel

Képzéseket n
és megörzések

Az ország

A zsidóság a sz. Számos kiváló tör. tü megállapítása. Közül, amelyek a. kontalansága és. mint népi egysége. sors és a közös sz. leginkább járult. gének összekovács. ben és térben vál. tájára szakadt n. szonyai, ha voltak. kor nyugodt élet. tak egy-egy orsz. csak muló jelens. erősítő kivételek. kényszerült zsidó. rakterisztikum a. döntetése kálvár. már egy érezte a. szakadt a szenved. nak, hogy nyugod. nyugalom árnyék. kezni népi mivel. véri kapcsolatáról. letlen — amely A. végeredményben a. doskodott róla, ho. tó és magukat ter. zős szenvedések v. sorsközösségbe és. galvanizálják. An. vedésnek és néha. nak érzünk, az ül. — bármily parad. — népi összességű. dalatos fennmar. egyik kulcsa.

Ez a különös t. szik beigazolást n. pok eseményei ka. dóság életében is. óta, hogy a világ. kezett új politika. za polgáraitvá tet. számláló románia. két év alatt szám. arra, hogy közös. ezt a zsidóságot. E. ban valamennyien. tek és még odáig. a zöld tárgyaló a. négy országgréz z. tánsait. Tulnagyo. politikai, vallási é. fü differenciák, s. milyen laza forma. volna. Legalább i. ezeket a differenc. lemondani a remé. ható időn belül si. az annyira óhajto. fikai, vagy társad. erre irányuló kis. robban jelentkez.

Es ime mi törté. bete, hogy a Zsidó. adta a jelszót, ho. eseményei képes. nácskozásra az or. már lezajlott Bul. mélt imponáns ker. kezlet, amelyen E. minden számottev. vezetése és egyesül. által képviselve v. tanácskozott és ha. romániai zsidóság. zam és z logika. tudot elérni, hogy. regionális elzárkó. nap alatt megtett. és közös veszedelm. je. Ninesen olyan. milyen jó oldala. gasz ugyan, de m. a legutóbbi hetek. ta zavargásainak. sa, hogy sorának.